

B. M. ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG.

Ikt. sz. 50—6/8—958.

0735

1958. VII. 2

Selye: Túl 1
Cseken: 3 db

**AZ ORSZÁGOS
RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG
VEZETŐJÉNEK**

8. SZ. UTASÍTÁSA

**A 8/1958. LEGF. Ü. SZ. UTASÍTÁS GYAKORLATI
ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATOS EGYES KÉRDÉSEK
SZABÁLYOZÁSA TÁRGYÁBAN**

Kiadja: B. M. Országos Rendőrfőkapitánysága

AZ

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG VEZETŐJÉNEK

8. SZ. UTASÍTÁSA

a 8/1958. Legf. Ü. sz. utasítás gyakorlati alkalmazásával
kapcsolatos egyes kérdések szabályozása tárgyában.

A Legfőbb Ügyészség 8/1958. Legf. Ü. sz. utasításával meghatározta a bűnügyi nyomozás törvényessége feletti felügyelet ellátásának módját, valamint a bűnügyi nyomozás közös szabályait.

Figyelemmel arra, hogy fenti utasítás számos korábbi olyan rendelkezést, mely a nyomozati munka szabályait állapította meg — mindenekelőbb a 325/1953. IM. B. M. közös utasítás — hatályon kívül helyezte és több új rendelkezést tartalmaz, szükséges ezeknek a bűnügyi nyomozás gyakorlata során való maradéktalan alkalmazása érdekében egyes kérdésekkel kiemelten is foglalkozni.

1. Az utasítás II. fejezete az ügyészi felügyelet szervezetével, feladataival és módszereivel foglalkozik. E tárgykörben szabályozott kérdések közül az alábbiakat emelem ki:

a) *A kihelyezett ügyész feladatai.*

Bár az utasítás megjelenése előtt az egyes rendőri szervekhez kihelyezett ügyész feladatai nem voltak pontosan körülírva, mégis a kihelyezett ügyészek általában jelentős segítséget tudtak adni bűnügyi szerveink munkájához. Az utasítás most kimerítő részletességgel szabályozza a rendőri szervekhez kihelyezett ügyészek feladatát.

Különösen fontos feladata a kihelyezett ügyészeknek az elrendelt nyomozásoknak állandó ellenőrzése, a kiemelkedő ügyekben a legfontosabb nyomozási cselekményekben való részvétel, valamint

felügyelni terhelt jogainak a nyomozás minden szakaszában való biztosítására. A kihelyezett ügyészek felülvizsgálják a bűnügyi szervek által hozott valamennyi határozatot, s amennyiben úgy látják, hogy a bizonyítás nem megalapozott, a hiányok pótlására az ügy eredményes befejezése érdekében pótnyomozást rendelnek el. Különös gondot kell fordítani a kihelyezett ügyészeknek az ismeretlen tettes által elkövetett bűncselekmények felderítésére. A jövőben az ügyészek nem fogják megfelelő kritika nélkül jóváhagyni a bűnügyi szervek által ismeretlen tettes ügyekben hozott megszüntető határozatokat, hanem a jóváhagyást megtagadják és utasítást adnak a még szükséges nyomozati cselekmények haladéktalan elvégzésére.

A legfőbb ügyész utasítása felhívja a kihelyezett ügyész figyelmét arra, hogy a folyamatban levő nyomozások állását a bűnügyi alosztály vezetőjével köteles megbeszélni és a bűnügyi alosztály-vezetőknél keresztül adhat utasítást egyes ügyekben foganatosítható intézkedésekre.

b) Közös ellenőrzések.

Az utasítás 7. § c. pontja elrendeli, hogy negyedévenként a megyei (fővárosi) ügyészség büntetőjogi csoportja (osztálya) a megyei (budapesti) rendőrfőkapitányság bűnügyi és társadalmi-tulajdonvédelmi osztályaival együttesen negyedévenként köteles az alárendelt rendőrkapitányságok bűnügyi munkáját a rendőrkapitányság egész területére kiterjedően megvizsgálni.

Felhívom ezzel kapcsolatban a rendőrfőkapitányságok Vezetőit és Helyetteseit, hogy a félévi munkatervek elkészítése alkalmával legyenek figyelemmel az ügyészséggel közösen megtartandó ellenőrzésekre is.

2. Az utasítás III. fejezetének 8—10. pontjai a büntetőeljárás megindításának rendjével, a nyomozást elrendelő határozattal foglalkoznak.

Ezzel kapcsolatban felhívom a bűnügyi szervek figyelmét arra, hogy a 9. pont 3. bek. értelmében azokban az ügyekben, amelyekben a nyomozást a rendőrség végzi, továbbá az ismeretlen tettes által elkövetett bűncselekmények ügyében — bármilyen fokú bűnügyi szerv végzi is a nyomozást — a nyomozást elrendelő határozatnak az elrendelés alapjául szolgáló tényállást tartalmaznia nem kell, s a határozat szövege, melyet az iratra kell feljegyezni, a következő:

» Határozat «

A benti ügyben a nyomozást a BHÖ
pont bekezdés tételében felvett
..... büntette miatt elrendelem.

3. Kiemelkedő jelentőségű rendelkezést tartalmaz az utasítás III. fejezet 11. pontja, mely megszünteti az előzetes ellenőrzésnek a 325/1953.

IM., BM. számú közös utasítással megteremtett intézményét.
A legfőbb ügyész 8/1958. Legf. Ü. sz. utasítás III. fejezete 11. pontja alapján a *rendőrség szerveinél a bűnügyi és ún. általános iktatás eddigi rendjét megszüntetem.*

Jelen utasítással egyidejűleg kiadásra kerül a bűnügyi iktatás új rendszerét megállapító szabályzat. Ennek értelmében a *bűnügyi iktatókönyvbe kell iktatni valamennyi, a rendőri szervekhez érkező olyan iratot, mely valamely állampolgár, hatóság, intézmény, hivatal, szerv, nyomozó vagy rendőr által tett büntető feljelentést tartalmaz.*

A bűnügyi iktatókönyvbe iktatott iratok esetében három napon belül dönteni kell a nyomozás elrendelése vagy megtagadása iránt. A jövőben tehát — az előzetes ellenőrzés intézményének megszüntetéséből adódóan — bűnügyi iktatású iratoknál is lehet nyomozást megtagadó határozatot hozni.

A bűnügyi iktatóba iktatott ügyiratokban tehát *vagy el kell rendelni a nyomozást, vagy megtagadó határozatot kell hozni.* Amennyiben a megtagadásra azért kerül sor, mert a feljelentés adatai nem nyújtottak kellő alapot a nyomozás elrendelésére, úgy a nyomozást megtagadó határozatban kell felhívni a feljelentést tevőt a bűncselekményekre utalható adatok kiegészítésére.

A nyomozó vagy rendőr által tett *jelentést*, olyan *feljelentést*, amelyből már megállapítható, hogy nem büntetőeljárás, hanem szabálysértés vagy fegyelmi eljárás lefolytatására van lehetőség, az üzemi baleseteket, a tüzeseteket — a gyújtogatás és tűzvészokozás kivételével — az eltűnéseket, öngyilkosságokat, a gyanús haláleseteket, a talált holttestek ügyében keletkezett jelentéseket, az ismeretlen hulla ügyeket, a különböző bűnügyi szervek által küldött megkereséseket, a személyi és tárgykörözéseket, az erkölcsrendészeti és KMK. ügyeket, valamint a névtelen feljelentéseket, a közigazgatási iktatókönyvbe kell beiktatni.

Büntető feljelentést ír a nyomozó, a rendőr, amikor valamely bűncselekményt elkövető személyről — megnevezett tanúktól, vagy egyéb bizonyítékok alapján — tudomást szerez.

Jelentést ír a nyomozó, a rendőr, amikor valamely bűncselekmény¹ elkövető személyről, vagy valamely bűncselekmény elkövetéséről elsődleges értesüléseket szerez.

A *rendőrőrsök iktatása, ügykezelése a fennálló rendelkezések alapján változatlan maradt.*

Az őrs iktatókönyvében a bűnügyeket piros karikával kell jelezni, ide csak a saját kezdeményezésű, vagy a kapitányság által leadott bűnügyek tartozhatnak. Megkeresés ügyeket tilos piros karikával jelezni.

4. A *nyomozás határidejének meghosszabbításáról* rendelkezik az utasítás III. fejezete 17. pontja. Eszerint, amennyiben a nyomozás időtartamának meghosszabbítására szükség van, a nyomozást végző rendőrhatalóság a nyomozási iratokat a felügyeletet gyakorló ügyész-

X
nek a határidő meghosszabbítása iránti kérelmét tartalmazó, az iratra feljegyzett — egyszerű feljegyzéssel — bemutatja. PL a 81/1958. számú Kovács Bertalan ellen indított bűnügyben kérem a nyomozás határidejének 1 hónappal történő meghosszabbítását.

X
A rendőrörsök által folytatott nyomozások határidejét 14 napban állapítom meg. Az őrsparancsnokok gondoskodni kötelesek a nyomozóhelyettesek és körzeti megbízottak által végzett nyomozásoknak 14 nap alatt történő befejezéséről, azoknak átvizsgálásáról és az iratoknak a bűnügyi osztályhoz (alosztályhoz) történő felterjesztéséről.

- X
5. Változást jelent az eddigiekhez képest az utasítás III. fejezete 22. pontja. Ezért amennyiben a nyomozás során késedelem veszélye miatt a Bp. 86. § (2.) bekezdésében foglalt halaszthatatlan nyomozási cselekményeket foganatosítottak, anélkül, hogy az ügyben a nyomozást előzőleg elrendelték volna, úgy a *halaszthatatlan nyomozási cselekmények befejezése után azonnal intézkedni kell a nyomozás elrendelése iránt.*

X
Az utasítás rendelkezései értelmében a bűnügyi szerveknek a halaszt-hatatlan nyomozási cselekményekről készült okiratokban (ház-kutatás, személymotoszás, terhelt kihallgatásáról készült jegyzőkönyv, őrizetbevételt elrendelő határozat stb.) fel kell tüntetni azt a körülményt, hogy a kérdéses intézkedéseket a késedelem veszélye miatt nyomozást elrendelő határozat nélkül tették meg.

- X
6. Az utasítás III. fejezete 38—41. pontjai a terhelttel szemben alkalmazandó biztonsági intézkedések tárgyában rendelkezik. E tárgykörben az alábbiakat emelem ki:

- X
a) Az őrizetbevételt — az eddigi gyakorlattól eltérően a jövőben — határozattal kell elrendelni. A határozatnak tartalmaznia kell az eljáró hatóság megjelölését, az ügy számát, a terheltnek a Bp. 94. §-ában megjelölt személyi adatait, továbbá annak a bűncselekménynek megjelölését, amely miatt az őrizetbevételt elrendelték, — valamint az őrizetbevételnek indokait, hivatkozással a Bp. 97. § (1.) bekezdésében felsorolt okok valamelyikére, illetve a felettes parancsnok utasítása esetén annak a körülménynek a megjelölését. Tartalmaznia kell végül az őrizetbevételi határozatnak a fogdaparancsnok részére való utasítást, mely meghatározza, hogy a fogda helyik cellájában helyezze el az őrizetbe vett személyt.

Az őrizetbevétel elrendeléséről szóló határozatot az őrizetbe vett személy előtt ki kell hirdetni, ki kell oktatni panaszjogára, s nyilatkozatát a határozatra rá kell vezetni, azt vele alá kell irani.

Minta őrizetbevételi határozatra:

Csongrád megyei Rendőrfőkapitányság

Szentesi városi és járási Rendőrfőkapitányság.

Szám: 35/1958. Bü.

H A T Á R O Z A T
őrizetbevétel elrendeléséről.

A Csongrád megyei Rendőrfőkapitányság szentesi városi és járási Rendőrkapitánysága megvizsgálta a 38/1958. sz. ügyben terhelteként felelősségrevont:

Kanalas Jánosné, szül.: Kolompár Mária (Makó, 1927, május 13. születésű, szülei: Lajos és Lakatos Zsuzsanna, háztartásbeli, férjezett, foglalkozás nélküli, vagyontalan, többszörösen büntetett előéletű, magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű), Szentes, Alsóváros 15. sz. alatti lakosnak Tóth Lajosné, Szentes, Lenin út 5. sz. alatti lakos sérelmére 1958. május 15-én elkövetett besurranásos lopás ügyében keletkezett nyomozati iratokat.

Megállapítást nyert, hogy Kanalas Jánosné ezideig már 8 esetben volt büntetve lopás miatt. A gyanúsított a bűncselekmény elkövetése után szentesi lakását el kívánta hagyni és Budapestre, ismeretlen helyre akart távozni. Gyanúsított egyébként —, aki rendőri felügyelet alatt is áll — megállapítható volt, hogy engedély nélkül több esetben elhagyta Szentes területét és rendszerint ismeretlen helyeken tartózkodott az ország területén.

Tekintettel arra, hogy Kanalas Jánosné szabadonhagyása esetén a büntető eljárás alól magát kivonná és ismeretlen helyre távozna, úgy határoztam, hogy a Bp. 99. § (1.) bek. alapján, a Bp. 97. § (1.) bek. b) pontjára figyelemmel, 72 óráig tartó őrizetbevételét elrendelem.

Az ezúton elrendelt őrizetbevétel 1958. május 15-én 13 h-kor kezdődik és 1958. május 18-án 13-kor jár le.

Szentes, 1958. május 15.

Jóváhagyom:

Szántó János r. alhdy.

(Földes Péter r. százados)
a rendőrkapitányság vezetője.

Az őrizetbevétel elrendeléséről szóló határozatot előttem kihirdették, az ellen panasszal élek.

Szentes, 1958. május 15.

(Kanalas Jánosné)
terhelt.

(Hátlapra írva)

Utasítás a fogdaparancsnoknak:

Utasítom a fogdaparancsnokot, hogy a túloldali határozat alapján Kanalas Jánosné vegye őrizetbe és a 2-es sz. cellában más személyektől elkülönítve őrizze.

Szentes, 1958. május 15.

(Földes Péter r. szds.)
r. kap. vezető.

Kanalas Jánosné őrizettest a fogda 2-es sz. cellájában 1958. május 15-én 13,30 órakor elhelyeztem.

(Csontos István r. törm.)
fogdaparancsnok.

Az őrizetbevétel ellen a terhelt által emelt panasz esetén az iratokat az illetékes felügyeletet gyakorló ügyésznek kell állásfoglalás végett bemutatni. Az ügyészi döntés meghozatala előtt is azonban az őrizetbevételt foganatosítani kell.

A rendőrőrsök őrizetbevételt az utasítás 35. pont (2.) bekezdése értelmében továbbra sem foganatosíthatnak. Amennyiben a rendőrőrsök tettenérés esetén, elfogatóparancs hatálya alatt álló személy igazoltatása alkalmával, vagy saját hatáskörükbe tartozó nyomozás során őrizetbevétel szükséges, kötelesek a legrövidebb időn belül az őrizetbe vett személyeket a járási rendőrkapitányság bűnügyi alosztályára bekísérni. Kötelesek a rendőrőrsök a bűnügyi alosztályvezető utasítására elfogást eszközölni. Az elfogott személyeket kötelesek ugyancsak a legrövidebb időn belül a járási rendőrkapitánysághoz előállítani.

Az 1955. évi 22. tvr. 13. § (4.) bekezdése alapján elrendelhető igazgatásrendészeti őrizetbevételeket, továbbra is foganatosítani lehet az eddig rendszeresített őrizetbevételi utasításon. Az őrizetbevételi utasításon fel kell tüntetni, hogy az őrizetbevétel igazgatásrendészeti jellegű és az 1955. évi 22. tvr. 13. § (4.) bekezdés alapján a személyazonosság megállapítása, vagy az őrizetbe vett személy saját érdekében történt. Az így foganatosított őrizetbevétel 24 óráig tarthat.

6. Az utasítás III. fejezetének 36. pontja a külföldi állampolgárral szembeni kényszerintézkedések foganatosítása végrehajtásánál elrendeli, hogy külföldi állampolgárral szemben őrizetbevételt és előzetes letartóztatást — halaszthatatlanul sürgős esetben is (Bp. 83. § (2.) bekezdés) — csak a Legfőbb Ügyészség előzetes hozzájárulásával lehet foganatosítani.

Az utasítás e rendelkezése az ország területén lakó valamennyi külföldi állampolgárra vonatkozik. Ezekkel a személyekkel szemben, akár tettenérés esetén is, őrizetbevételt, előzetes letartóztatást csak a Legfőbb Ügyészség előzetes engedélye alapján lehet foganatosítani. Amikor ilyen kényszerintézkedésekre sor kerül, az eljáró rendőri szerv vezetője — távbeszélőn — közvetlenül megkereszi a Legfőbb Ügyészség büntetőjogi főosztály vezetőjét és engedélyt kér a kényszerintézkedés foganatosítására. A Legfőbb Ügyészség büntetőjogi főosztály vezetőjének állásfoglalásáig a külföldi állampolgárt a rendőrség épületében, annak valamelyik hivatali helyiségében — megfelelő formák között — fel kell tartani.

7. Az utasítás III. fejezetének 81—83. pontjai a nyomozás befejezéséről tartalmaznak rendelkezéseket. Ezzel kapcsolatban elrendelem, hogy az őrsök, valamint a városi, járási és kerületi rendőrkapitányságok

által nyomozott ügyekben az utasításban feltüntetett befejező határozaton kívül továbbra is összefoglaló nyomozati jelentést kell készíteni és az iratokhoz csatolni. Az összefoglaló nyomozati jelentést a nyomozás iratainak terhelt elé tárása alkalmával ismertetni nem kell. Az örsök 3, a városi, járási és kerületi rendőrkapitányságok 2 példányban kötelesek az összefoglaló nyomozati jelentést elkészíteni. Az őrs az összefoglaló nyomozati jelentés egy példányát saját irattárában helyezi el.

Utasítom a rendőrkapitányságok Vezetőit, hogy haladéktalanul szervezzék meg a 8/1958. Legf. Ü. számú utasítás, jelen utasításom, valamint a bűnügyi iktatás új módszerének oktatását.

rendszerezés
Budapest, 1958. május 30.

(Garamvölgyi Vilmos r. vezérőrnagy) *sk.*
miniszterhelyettes,
az Országos Rendőrfőkapitányság
vezetője.

**A LEGFŐBB ÜGYÉSZ 8/1958. LEGF. Ü. SZÁMÚ UTASÍTÁSA
A BÜNÜGYI NYOMOZÁS TÖRVÉNYESSÉGE FELETTI
FELÜGYELET ELLÁTÁSÁRÓL,
VALAMINT
A BÜNÜGYI NYOMOZÁS KÖZÖS SZABÁLYAIRÓL**

I.

1. Az Alkotmány a legfőbb ügyészt és az alárendelt ügyészségi szerveket arra kötelezi: gondoskodjanak arról, hogy a »Magyar Népköztársaság rendjét, biztonságát és függetlenségét sértő, vagy veszélyeztető mindennemű cselekmény következetesen üldöztessék«. (1949:XX. tv. 42. § (3) bek.)

Az ügyészségi szervek a legfőbb ügyész irányításával lankadatlanul, megalkuvás nélkül kötelesek harcolni a népköztársaság ellenségei, a társadalmi tulajdon fosztogatói, az üzérkedők, az állami fegyelem megszegői és más bűnözők ellen.

Az ügyész az Alkotmány 42. § (3) bekezdésében meghatározott feladatait úgy teljesíti, hogy

- a) elrendeli a nyomozást az ügyészséghez érkező feljelentésben, bejelentésben, panaszban foglalt bűncselekmény alapos gyanúja esetén,
- b) nyomozást végez azokban a bűnügyekben, amelyekben a törvény, vagy a felettes ügyész utasítása alapján a nyomozást az ügyész folytatja le,
- c) felügyeletet gyakorol a rendőrség a Bp. 89/A. §-a alapján eljáró államigazgatási szervek nyomozásának törvényessége felett.

2. A nyomozás törvényessége feletti felügyelet ellátása során az ügyész köteles biztosítani:

- a) bűncselekmények gyors felderítését, a bűncselekmények elkövetőivel szemben a büntető eljárás megindítását,
- b) a nyomozás alapos és tárgyilagos teljesítését, így különösen a nyomozás törvényes szabályainak megtartását,

→ illetve az előzetes letartóztatás meghosszabbítására és fenntartására törvényessége.

- c) az őrizetbevételek és az előzetes letartóztatások elrendelése, *mer*
- d) a büntető eljárás alá vont terheltek jogaira, illetve azok biztosítására vonatkozó törvényes rendelkezések szigorú megtartását.

II.

A NYOMOZÁS TÖRVÉNYESSÉGE FELETTI ÜGYÉSZI FELÜGYELET SZERVEZETE, FELADATAI ÉS MÓDSZEREI

A) A FELÜGYELET SZERVEZETE

3. A nyomozás törvényessége felett felügyeletet gyakorolnak:

- a) a Legfőbb Ügyészség büntetőjogi főosztály nyomozási osztálya — a Belügyminisztérium Országos Rendőrfőkapitányságának, a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságának, a Pénzügyőrség Országos Parancsnokságának, —
- b) a budapesti fővárosi ügyészség és a megyei ügyészségek — a fővárosi, illetve megyei rendőrfőkapitányságoknak, a pénzügyőrség megyei (fővárosi) parancsnokságának, —
- c) a járási, városi és kerületi ügyészségek — a járási, városi, kerületi rendőrkapitányságoknak, valamint azok rendőrőrsének a nyomo-

zással kapcsolatos valamennyi tevékenysége felett.

A felettes ügyészi szerv felügyeletet gyakorolhat az alsóbb rendőri szervek nyomozási tevékenysége felett is.

A Legfőbb Ügyészségen szolgálatot teljesítő ügyészeknek az ország egész területére illetékességük van.

A budapesti rendőrkapitányság, a fővárosi kerületi rendőrkapitányságok, továbbá a megyeszékhelyeken levő városi rendőrkapitányságok és a legfőbb ügyész által kijelölt városok rendőrkapitányságainak nyomozási munkája feletti felügyeletet a fővárosi, megyei ügyész által kijelölt ügyészek a rendőrkapitányságok bűnügyi osztályain (alosztályain) látják el (a továbbiakban: rendőrségre kihe-lyezett ügyészek).

B) A FELÜGYELET FELADATAI

4. A nyomozás törvényessége feletti ügyészi felügyelet feladatai:

- a) Az ügyészség illetékességének területén a törvények, a legfőbb ügyész utasításai irányelvei alapján az országos büntetőpolitikai

célkitűzéseknek megfelelően olyan büntetőpolitika kialakítása, amely figyelemmel van — a törvényesség egységének keretén belül — az illetékességi terület politikai, gazdasági és társadalmi adottságaira.

- b) A bűnüldözés: így az országos, a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányság, valamint a járási, városi, városi-kerületi rendőrkapitányság és rendőrőrsök, valamint a Vámörtség Országos Parancsnoksága, a Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága, a pénzügyőrség megyei, (fővárosi) parancsnokság nyomozási munkájának felügyelete, az egyes ügyekben a nyomozás irányítása.
- c) Az alárendelt ügyészségek nyomozása feletti felügyeleti munkájának ellenőrzése és központi irányítása.

C) A FELÜGYELET MÓDSZEREI

5. A nyomozás törvényessége feletti ügyészi felügyelet feladatainak maradéktalan megvalósítása érdekében:

- a) Az ügyész a helyes büntetőpolitika kialakítása érdekében az illetékes rendőrfőkapitányság (rendőrkapitányság) vezetőjével rendszeresen értékeli a bűnözés alakulását, elemzi a törvényesség állapotát és ennek alapján meghatározza azokat az intézkedéseket, amelyek a bűncselekmények visszaszorítására, a közrend, közbiztonság megszilárdítására szükségesek.
- b) A bűnözés alakulásának elemzése alapján a megyei (fővárosi) ügyész az illetékes rendőrfőkapitányság vezetőjével együtt részletes irányítást tartalmazó közös utasításokat adhat a bűnüldözési feladatok mikénti megvalósítására nézve az alárendelt ügyészi, illetve rendőri szerveknek. A közös utasítások egy-egy példányát a megyei (fővárosi) ügyész a Legfőbb Ügyészség büntetőjogi főosztályának, a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányság vezetője pedig az Országos Rendőrfőkapitányság bűnügyi főosztályára köteles feljeszteni.
- c) Javaslatot tehet a párt-, tanácsszervekhez, hatóságokhoz, közületekhez, illetve gazdasági szervekhez, a bűncselekmények megelőzésében való közreműködésre. E javaslatokban meg kell jelölni az érintett szervek által teendő intézkedéseket.

6. A rendőrségi szervek nyomozási munkájának irányítása érdekében:

- a) A felügyeletet gyakorló ügyész a 3. pontban részletezett illetékességi körben bármilyen természetű ügyben, a nyomozás bármely szakában beavatkozhat, s egyes nyomozási cselekményeket, vagy az egész nyomozást személyesen fogatosíthatja. Abban az esetben, ha a rendőrség részéről törvénytértést állapít meg, vagy ha azt a nyomozás eredményessége megkívánja — az egyes ügyekben is — írásban köteles utasítást adni.

- b) A rendőrség által nyomozott ügyek anyagát a hozott határozatokkal együtt az ügyész felülvizsgálja és amennyiben az hiányos, vagy törvényt sértő, a rendőrségnek pótnyomozásra köteles visszaküldeni, vagy más megfelelő utasítást adni. A pótnyomozást, vagy egyéb teendőkre vonatkozó ügyészi utasítást a rendőri nyomozószervek végrehajtani kötelesek.

Amennyiben a nyomozás során a rendőrség által hozott határozatokat — ideértve az előzetes letartóztatást elrendelő határozatot is — az ügyész nem hagyja jóvá, illetőleg a határozattal, vagy intézkedéssel ellentétes döntést hoz, s ezzel a rendőrség nem ért egyet, az 1953: 13. tvr. 17. §-a alapján, a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányság útján a megyei (fővárosi) ügyészhez panaszt emelhet. Ugyanez vonatkozik az ügyésznek a nyomozás során adott utasításaira is. A panasznak azonban **halasztó hatálya nincs**, az ügyész kifogásolt intézkedését is a rendőrség késedelem nélkül végrehajtani köteles.

A megyei (fővárosi) ügyész a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányság útján hozzá bejelentett panaszt tartozik nyomban megvizsgálni és a kifogásolt ügyészi intézkedést érdemben elbírálni. Amennyiben az alárendelt ügyész intézkedése helytelen, úgy azt saját hatáskörében megváltoztatja. A megyei (fővárosi) ügyészségi ügyész intézkedése ellen irányuló panaszt ugyancsak a megyei (fővárosi) ügyész köteles megvizsgálni, de az ügyet érdemi döntés végett csak akkor köteles a Legfőbb Ügyészséghez felterjeszteni, ha a kifogásolt ügyészi intézkedéssel egyetért. A megyei (fővárosi) ügyész saját személyében hozott intézkedése, utasítása ellen a rendőrség panaszt a B. M. Országos Rendőrfőkapitányság útján terjeszthet elő a legfőbb ügyészhez. (A Legfőbb Ügyészség büntetőjogi főosztálya vezetőjéhez.)

- c) Az ügyész a rendőrségi nyomozószervektől a bűnügyeket felülvizsgálatra magához követelheti a nyomozás bármely szakában.
- d) Az ügyész köteles állandó felügyeletet gyakorolni a terheltek előzetes letartóztatásának törvényessége felett.

Az előzetes letartóztatás elrendelésére, meghosszabbítására vonatkozó kérdés eldöntése során, az ügyész köteles az összes iratokat alaposan áttanulmányozni, szükség esetén a letartóztatott személyt kihallgatni.

A törvényellenes, vagy alaptalan előzetes letartóztatások kiküszöbölése végett, az ügyész rendszeresen köteles a rendőrségi fogdát ellenőrizni és az ott letartóztatott személyek fogvatartásának törvényességét megvizsgálni.

A fogdaellenőrzés során az ügyész kérje be a fogvatartottak jegyzékét, annak alapján ellenőrizze a fogda létszámát. A fogdakönyv átvizsgálásával meg kell állapítani az előzetes letartóztatások kezdetének és a szabadlábra-helyezésnek időpontját. A fogdakönyv átvizsgálása során ellenőrizni kell, hogy az előzetes letartóztatási határozatok megvannak-e? A fogdaviszsgálatok során meg kell

állapítani az őrizetbevételek számának alakulását, s figyelemmel kell kísérni azt is, hogy az őrizetbevett személyek ellen folyamatba tett eljárásnak mi lett az eredménye?

A fogdaellenőrzés alkalmával meg kell vizsgálni a fogvatartottak elhelyezését, étkezési, tisztálkodási, szabad levegőzési, körülményeit, továbbá a fogda biztonságát és az őrszolgálat szabályainak megtartását.

Az egyes zárkák meglátogatása alkalmával a fogvatartottakhoz csak a fogvatartás tartama, az őrizetbevételi, illetve előzetes letartóztatási határozat kihirdetésének és a panaszjogra való kioktatásnak megtörténte, valamint a fogvatartott esetleges panaszára nézve lehet kérdést feltenni. Arra vonatkozólag, hogy a fogvatartott milyen ügyből kifolyólag van fogva, kérdést feltenni nem szabad. Amennyiben a fogvatartottnak panasza van, vagy az ügyész a felsoroltakon kívül más körülmények iránt is kíván kérdést feltenni, erre csakis a zárkán kívüli helyiségben kerülhet sor.

- e) A rendőri nyomozások törvényességének felügyeletét a **rendőrségre kihelyezett ügyész** akként látja el, hogy felülvizsgálja a büntető eljárás során hozott határozatokat.

Amennyiben törvénytörő határozatokat észlel, úgy a 6. pont b) alpontjában foglaltak szerint jár el. Az elrendelt nyomozásokat a rendőrségre kihelyezett ügyésznek állandóan ellenőriznie kell. A lehetőséghez képest részt kell vennie egyes kiemelkedőbb ügyekben a legfontosabb nyomozási cselekmények (helyszíni szemle, terhelő kihallgatása, a nyomozás anyagának ismertetése stb.) fogantatásánál. Állandóan figyelemmel kell kísérnie azt, hogy a terhelő jogaira kioktatják-e, illetve a Bp-ben részére biztosított jogokkal módjában van-e neki, vagy védőjének élni.

A rendőrségre kihelyezett ügyész az ügyforgalomhoz képest időnként a bünygyi alosztály vezetőjével köteles megbeszélni a folyamatban levő nyomozások állását és a szükséghez képest megfelelő utasításokat kell adnia.

A rendőrségre kihelyezett ügyész ugyancsak felülvizsgálja azokat a bűnygyeket, amelyekben a rendőrség a nyomozást megszüntette, s ha a határozat érdemben helyes és megalapozott, azt jóváhagyja, ellenkező esetben a hiányok pótlására pótnyomozást rendel el, illetve a helytelen nyomozást megszüntető határozat helyett újabb megszüntető határozat, vagy ha a vádemelés előfeltételei fennforognak, nyomozást befejező határozat hozatalára ad utasítást. Azokban az ügyekben, ahol a rendőrség vádemelésre tett javaslatot, az ügyésznek alaposan át kell vizsgálni a nyomozás anyagát, s ha a vádemelésre kellő alapot lát, ezt a nyomozást befejező határozaton feljegyzi, s így továbbítja az ügyet az ügyészséghez a vádirat megszerkesztése végett. Amennyiben a nyomozás nem alapos, úgy az ügyésznek pótnyomozást kell elrendelnie.

A rendőrségre kihelyezett ügyésznek különös gondot kell fordítania az ismeretlen tettes által elkövetett bűncselekmények nyomozására.

nak felügyeletére. Megfelelő intézkedésekkel kell biztosítani azt, hogy a rendőrség a halaszthatatlan nyomozási cselekményeket azonnal foganatosítsa. A nyomozás anyagának átvizsgálása során ellenőriznie kell, hogy az ismeretlen tettes felderítése érdekében minden szükséges intézkedést megtettek-e? Olyan esetekben, amelyekben a felderítésre alkalmas nyomozási cselekményeket, vagy azok egy részét elmulasztották, a kihelyezett ügyésznek a nyomozást megszüntető határozat jóváhagyását meg kell tagadni és utasítást kell adni a még szükséges nyomozási cselekmények haladéktalan elvégzésére.

- f) Ahol rendőrségre kihelyezett ügyész nem működik, a nyomozás törvényességének felügyeletét az erre kijelölt ügyész úgy látja el, hogy hetenként legalább egy alkalommal a rendőrkapitányság bünyügyi alosztályán a folyamatban lévő ügyeket, a készített határozatokat felülvizsgálja, s az e) pontban meghatározott módon jár el. Az ügyész a rendőrkapitányság vezetőjével, vagy a bünyügyi alosztály vezetőjével együtt köteles havonta lehetőleg minden egyes rendőrőrsöt meglátogatni és a rendőrőrsök nyomozásainak anyagát a fent írt módon felülvizsgálni, s a rendőrőrs parancsnokának, valamint a beosztott rendőröknek a nyomozás teljesítéséhez a szükséges elméleti és gyakorlati segítséget megadni.

Az ügyésznek a rendőrkapitányság nyomozói, valamint a rendőrőrsök parancsnokai részére tartott értekezletek nyomozással foglalkozó részén jelen kell lennie, s ez alkalommal a törvényességi felügyelet során tapasztalt eredményekre és hibákra oktatólag fel kell hívnia a figyelmet.

- g) A felügyelet gyakorlása közben tapasztalt rendszeres és ismétlődő hibák esetén az ügyésznek feljegyzést kell készíteni, amelynek egy példányát megfelelő javaslattal a rendőrkapitányság vezetőjéhez küldje meg.
- h) Amennyiben az ügyész a felügyelet gyakorlása során olyan törvénytértést észlel, amely fegyelmi vétséget, vagy hivatali büntetett képez, köteles ezt haladéktalanul a megyei (fővárosi) ügyésznek jelenteni. A megyei (fővárosi) ügyész a jelentésben foglaltakat az illetékes katonai ügyészséggel nyomban közli és erről a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányságot értesíti. Az illetékes katonai ügyészség a megyei (fővárosi) ügyészt az ügy érdemi elintézéséről köteles visszaértesíteni.
7. Az alárendelt ügyészségek nyomozás feletti felügyeletének ellenőrzése és irányítása érdekében:
- a) A megyei (fővárosi) ügyészség büntetőjogi csoportja (osztálya) havonta köteles munkatervet készíteni. A munkatervbe fel kell venni a nyomozás minden területét felölelő azokat az elvi és gyakorlati kérdéseket, amelyek terén hiányosságok tapasztalhatók, hiányosságok kiküszöbölésére, a nyomozás minőségének javítására, a bűnözés visszaszorítására szolgáló feladatokat.
- b) A büntetőjogi csoport (osztály) a munkaterv alapján annak célki-

tűzéseit szem előtt tartva, havonta köteles az általános vizsgálaton való részvétel mellett szakellenőrzéseket is tartani az alárendelt ügyészségek nyomozás törvényessége feletti felügyeleti tevékenységére vonatkozóan.

A szakellenőrzések kiterjedhetnek az alárendelt ügyészség egész felügyeleti munkáára, bizonyos bűncselekmény-csoportokra, vagy egyes nyomozási cselekmények mikénti foganatosítására.

Az ellenőrzésekről minden esetben vizsgálati jelentést kell készíteni és a tapasztalatok alapján az alárendelt ügyészségeknek megfelelő utasítást kell adni.

Annak érdekében, hogy a rendőri nyomozások eredményessége és törvényessége is hatékony vizsgálat alá kerüljön, a szakellenőrzéseket a megyei (fővárosi) ügyészség büntetőjogi csoportja (osztálya) a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányság bűnügyi osztályával közösen köteles megtartani.

- c) E szakellenőrzések mellett a megyei (fővárosi) ügyészség büntetőjogi csoportja (osztálya) a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányság bűnügyi osztályával együttesen negyedévenként köteles az alárendelt rendőrkapitányságok bűnügyi munkáját a rendőri nyomozás egész területére kiterjedőleg megvizsgálni. A közösen végzett szakellenőrzésekről és negyedévi vizsgálatokról készült jelentéseket a

Legfőbb Ügyészség büntetőjogi főosztályának és az Országos Rendőrfőkapitányság bűnügyi főosztályának meg kell küldeni a megvizsgált rendőri szerveknek pedig a tapasztalatok alapján megfelelő utasításokat kell adni.

A közösen végzett vizsgálatok nem terjedhetnek ki az ügyészség munkájára. Az ügyészség tevékenységét csak felsőbb ügyészi szerv vizsgálhatja.

- d) A büntetőjogi csoport (osztály) az alárendelt ügyészségek felügyeleti tevékenységét elemző vizsgálatait alapján készíti elő a megyei (fővárosi) ügyészségeken megtartásra kerülő operatív értekezleteket. **Az operatív értekezletek** célja a bűnüldöző szervek munkájának összehangolásán felül, a bűnözés elleni küzdelem elvi és gyakorlati kérdéseinek megbeszélése, a bűnüldözés irányának a büntető politika követelményei szerinti meghatározása.

Az operatív értekezletet a megyei (fővárosi) ügyész hívja össze. Az értekezlet időpontja előtt közli a tárgysorozatot, s gondoskodik arról, hogy az értekezletről az ott hozott határozatok végrehajtásáért felelős személyeket is feltüntető feljegyzés készüljön. Az operatív értekezleteken a szükséghez képest foglalkozni kell a bűnüldözés állapotával, a közbiztonság helyzetével, a nyomozások eredményességével és törvényességével.

Az operatív értekezlet állandó tagjai: a megyei (fővárosi) ügyész, a megyei (fővárosi) bíróság elnöke, a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányság vezetője. Az operatív értekezletre meg kell még hívni az állandó tagokon kívül az MSZMP megyei intéző bizottságának

képviselőjét, a megyei tanács v. b. elnökét. Egyes értekezletekre a tárgy természetéhez képest más szervek is meghívhatók.

Operatív értekezleteket a szükséghez képest, de legalább negyed-évenként egy alkalommal kell tartani. Az operatív értekezletre készített ügyészi beszámolót az operatív-értekezlet lefolyását és az ott hozott határozatokat tartalmazó feljegyzést a felettes ügyészi szervnek minden alkalommal meg kell küldeni. Az operatív értekezlet időpontját a tárgysorozat feltüntetésével az operatív értekezletet megelőzően **nyolc nappal** előbb a felettes ügyészi szervnek jelenteni kell.

Operatív értekezleteket a járási, városi és kerületi ügyészségeken is kell tartani a fentebb felsorolt szervek járási, városi és kerületi vezetőinek bevonásával.

- e) Az alárendelt ügyészségek nyomozás feletti felügyeleti tevékenységének ellenőrzése és munkájának megjavítása érdekében, a megyei (fővárosi) ügyészség átmeneti időre **előzetes felülvizsgálatot (előzetes revíziót) gyakorolhat** az alárendelt ügyészségek érdemi határozatai felett. A felülvizsgálat egyaránt vonatkozhat mind a vádemelésre, mind a nyomozás-megszüntetésre, az összes bűncselekményekre, vagy pedig egyes bűncselekmény-kategóriákra.

Abban a körben, amelyre a megyei (fővárosi) ügyész az előzetes felülvizsgálatot (előzetes revíziót) elrendelte, a járási (városi, kerületi) ügyész önállóan nem kiadmányozhat, hanem a határozattervezeteket iratokkal együtt köteles előzetes jóváhagyásra a megyei (fővárosi) ügyészhez felterjeszteni. A felterjesztést hetenként egy alkalommal összegyűjtve kell eszközölni, kivéve a foglyos és más soronkívül elintézendő ügyeket. A nagyobb ügyforgalommal rendelkező ügyészségeknél a megyei (fővárosi) ügyész ettől eltérően is intézkedhet.

A megyei (fővárosi) ügyész a felülvizsgálat során tett megállapításokról tájékoztatni köteles az alsóbb ügyészi szervét és a szükséges iránymutatást is meg kell adnia. Amennyiben a felülvizsgálat alá vont ügyészség kellő fejlődést mutat az előzetes felülvizsgálatot (előzetes revíziót) részben vagy teljesen meg lehet szüntetni.

III.

A BÜNYGYI NYOMOZÁS KÖZÖS SZABÁLYAI

A) A büntető eljárás megindításának rendje

8. A büntető eljárást csakis olyan esetben lehet megindítani, ha a hatóságok, intézmények, hivatalos személyek és az állampolgárok feljelentéseiből, közléseiből, panaszaiból, vagy egyéb megbízható adatokból elegendő alap mutatkozik annak megállapítására, hogy bűncselekmény **alapos gyanúja** forog fenn.

9. A büntető eljárás megindítása általában úgy történik, hogy az ügyész a rendőrfőkapitányság, (a rendőrkapitányság) büntügyi osztályának (alosztályának) vezetője, a rendőrség parancsnoka a 8. pontban írt előfeltételek megléte esetén határozatot hoz a nyomozás elrendeléséről.

A nyomozás elrendeléséről hozott határozatban röviden össze kell foglalni az elrendelés alapjául szolgáló tényállást úgy, hogy abból a bűncselekmény tényálladási elemei megállapíthatók legyenek, majd az így összefoglalt tényállás alapján törvényileg (BHÖ. pontjai szerint) minősített bűncselekmény miatt, s nem személy ellen kell a nyomozást elrendelni. A nyomozást elrendelő határozat mellékleteként írásban részletes utasítást kell adni a nyomozás mikénti teljesítésére.

Azokban az ügyekben, amelyekben a nyomozást a rendőrségek végzik, továbbá az ismeretlen tettes által elkövetett bűncselekmények ügyében a nyomozást elrendelő határozatnak az elrendelés alapjául szolgáló tényállást tartalmaznia nem kell, s a határozat szövege a következő:

»H a t á r o z a t.

A benti ügyben a nyomozást a BHÖ.
pont (.....) bekezdés tételében felvett
..... büntette miatt elrendelem.

10. Ha a feljelentésből, illetve egyéb adatokból bűncselekmény alapos gyanúja nem állapítható meg, az ügyész, illetve a rendőrfőkapitányság (a rendőrkapitányság) büntügyi osztályának (alosztályának) vezetője **a nyomozást a Bp. 90. § (1) bekezdése alapján megtagadja.** A rendőrség által hozott nyomozást megtagadó határozatot — a Bp. 134. § (1) bekezdésében foglaltak kivételével — az ügyésznek jóvá kell hagynia.

A nyomozást a Bt. 56. §-a alapján is meg lehet tagadni, ha a Bt. 56. § alkalmazásának törvényes feltételei fennállnak. A Bt. 56. §-ára alapított nyomozás megtagadása esetén, ha az elkövető személy fegyelmi joghatóság alá tartozik és a fegyelmi eljárás feltételei fennállnak, intézkedni kell a fegyelmi eljárás lefolytatásáról. Ez esetben a fegyelmi hatóságot fel kell hívni a fegyelmi határozat megküldésére és az iratokat a fegyelmi határozat beérkezéséig nyilvántartásba kell tenni.

Az egyéb büntethetőséget kizáró és megszüntető körülmények közül csak a gyermekkor, a halál, elévülés, kegyelem, illetve a magánindítvány hiánya szolgálhat alapul a nyomozás megtagadására.

Büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok esetében csak akkor kerülhet sor a nyomozás megtagadására, ha a feljelentés, bejelentés, hivatalos észlelés adataiból kétségtelenül megállapítható a nyomozás megtagadására alapul szolgáló ok fennforgása.

11. Az ügyésznek, illetve a rendőrségnek a hozzá beérkezett feljelentést, panaszt, közlést, hivatalos észleletet, még az érkezés, illetve észlelet napján kell iktatni és az iktatástól számított három napon belül dönteni kell a nyomozás elrendelése, vagy megtagadása felől. **Előzetes ellenőrzés elrendelésére sor nem kerülhet.** A bűncselekmény elkövetése miatt tett feljelentést, panaszt, közlést, illetve hivatalos észlelést tar-

talmazó iratot az ügyészségen a büntetőügyek lajstromába, a rendőrfőkapitányságon, (rendőrkapitányságon) a bűnügyi iktatóba kell beiktatni, míg a rendőrsők iktatókönyvében az iktatószámánál piros karikával kell megjelölni.

12. Szabálysértés miatt tett feljelentés, panasz, közlés, hivatalos észlelés esetében az elkövető személyének megállapítása érdekében a rendőrség puhatolást végez, majd az elkövető személyének megállapítása után vagyon elleni szabálysértés esetén, haladéktalanul intézkedik az elkövető erkölcsi bizonyítványának beszerzésére. Az erkölcsi bizonyítvány tartalmától függően a rendőrség az ügyben keletkezett iratokat további eljárás végett a szabálysértési előadónak küldi meg, illetve ha büntett forog fenn, haladéktalanul elrendeli a nyomozást. Ha a puhatolás során a szabálysértés elkövetőjének kilétét megállapítani nem sikerült és büntetettre utaló adatok nem merültek fel, az iratokat ugyancsak a szabálysértési előadónak kell megküldeni.

13. A rendőrség által elrendelt nyomozásokról, vagy nyomozás megtagadásokról — azokat a bűncselekményeket kivéve, amelyekre a törvény egy évi szabadságvesztés büntetésnél súlyosabb büntetést nem rendel — az ügyészt a nyomozást elrendelő, vagy megtagadó határozat egy példányának haladéktalanul megküldése, illetve azoknál a rendőrfőkapitányságoknál (rendőrkapitányságoknál), ahol kihelyezett ügyész működik, a kihelyezett ügyésznek való nyombani átadása útján értesíteni kell.

A rendőrsők parancsnokai által elrendelt nyomozásokról a rendőrsőrs naponta az esti jelentés kapcsán köteles jelentést tenni a járási rendőrkapitányságnak, s a rendőrkapitányság ezekről az ügyekről másnap tesz jelentést az illetékes ügyésznek.

A nyomozás megtagadásáról hozott határozatot a panaszra jogosultaknak (Bp. 90. § (4) bek.) minden esetben kézbesíteni kell.

B) A nyomozás időtartama

14. A nyomozást a teljes alaposság mellett, de a legrövidebb időn belül teljesíteni kell. A Bp. 91/A. § (1) bekezdése szerint a nyomozást egy hónapon belül le kell folytatni.

A nyomozásnak ezen időtartama alatt a nyomozást elrendelő határozat meghozásának időpontjától a nyomozást megszüntető vagy felfüggesztő határozatnak az ügyész által történő jóváhagyásáig, illetve a nyomozást befejező határozat meghozatalának időpontjáig terjedő időt kell érteni.

A pótnyomozás időtartamát, ha azt a vádirat benyújtása előtt az ügyész, illetve előkészítő ülésen a bíróság rendelte el, a Bp-nek a nyomozás időtartamára vonatkozó rendelkezései szabják meg. Ha a pótnyomozást a bíróság az ügy érdemi tárgyalásán rendelte el, a pótnyomozás időtartamára, illetve a pótnyomozás határidejének meghosszabbítására (a nyomozás időtartamára és határidejének meghosszabbítására) vonatkozó törvényi rendelkezések nem alkalmazandók.

15. Olyan esetben, amikor a nyomozást egy hónapon belül befejezni nem lehet, a nyomozó hatóság köteles az időtartam meghosszabbítása végett a megyei (fővárosi) ügyészhez kérelmet előterjeszteni.

16. A megyei (fővárosi) ügyész a nyomozás időtartamát indokolt esetben egy hónappal meghosszabbíthatja.

A nyomozás időtartamának két hónapon túl terjedő meghosszabbítását csak a legfőbb ügyész engedélyezheti.

17. Amennyiben a nyomozás időtartamának meghosszabbítására szükség van, a nyomozást végző rendőrhatalóság a nyomozási iratokat a felügyeletet gyakorló ügyésznek a határidő meghosszabbítása iránti kérelmével tartalmazó egyszerű feljegyzéssel (A sz. a ellen indított bűnügyben kérem a nyomozás határidejének egy hónappal történő meghosszabbítását) bemutatja. A felügyeletet gyakorló ügyész a kérelmet aláírja és nyilatkozik atekintetben, hogy a nyomozás határidejének meghosszabbítását javasolja-e.

Ha a nyomozás időtartamának meghosszabbítása mellett a letartóztatás további fenntartása is szükséges, együttes kérelmet kell előterjeszteni a határidők meghosszabbítása iránt.

A nyomozás időtartamának meghosszabbítása iránti kérelmet két példányban kell benyújtani. Az egyik példányt a nyomozás időtartamának meghosszabbítását engedélyező megyei (fővárosi) ügyészi jóváhagyás rávezetésével a nyomozó hatóságnak kell visszaküldeni. A másik példányt annak az ügyészségnek iratainál kell elhelyezni, amely engedélyt adott a nyomozás időtartamának meghosszabbítására.

A nyomozás időtartamának meghosszabbítása iránti kérelemhez a nyomozás iratait csatolni csak akkor kell, ha erre a felügyeletet gyakorló ügyész utasítást ad, vagy a nyomozás időtartamának meghosszabbítására jogosult felettes ügyész megkívánja, illetőleg, ha a letartóztatás határidejének meghosszabbítása is szükséges.

A nyomozás időtartamának meghosszabbítása iránti kérelmet olyan időben kell előterjeszteni, hogy a nyomozás időtartamának meghosszabbítása még annak lejártá előtt megadható legyen.

18. Amennyiben a megyei (fővárosi) ügyész, illetve a legfőbb ügyész a nyomozás időtartamát nem hosszabbítja meg, a nyomozó hatóság vezetője köteles intézkedni az ügy soronkívüli, haladéktalan befejezése iránt, s ennek érdekében szükség esetén más ügyek nyomozását félbe kell szakítani, vagy az ügy befejezésére nyomozókat biztosítani.

19. A felügyeletet ellátó ügyész rendszeresen köteles vizsgálni azt, hogy a nyomozás időtartamának meghosszabbítása iránt előterjesztett kérelmek indokoltak, megalapozottak-e, s a kérelemben foglaltak fedik-e a való helyzetet.

Ha megállapítást nyer az, hogy a nyomozó hatóság indokolatlan kérelmet terjesztett elő, a nyomozás határidejének meghosszabbítása iránt, vagy a késedelemért felelősség terheli, intézkedni kell a felelős személyi felelősségrevonása iránt.

Az ügyiratok ~~pl.~~ pl. kell lenni.
Rauf

C) A nyomozás teljesítése

20. A bűncselekményeket a legteljesebb alapcssággal tárgyilagosan, minden irányban fel kell deríteni. Minden olyan adatot meg kell vizsgálni, amelynek a tényállás megállapítása szempontjából jelentősége van. A nyomozás során fel kell deríteni az elkövető személyi és vagyoni körülményeit, osztályhelyzetét, állami, társadalmi rendünkkel szemben tanúsított magatartását, s a fentiek alapján személyéből a társadalomra háruló veszély fokát.

A bizonyítékokat megfelelő okmányokkal kell alátámasztani: tanúkihallgatási jegyzőkönyvekkel a terhelt kihallgatásáról, a helyszíni szemléről, a tárgyi bizonyítékokról, nyomozási kísérletről felvett jegyzőkönyvekkel, szakértői véleményekkel, bűnjeljegyzékek stb.

21. Különös figyelmet kell fordítani a nyomozás során arra, hogy a terhelt vallomását, védekezését mindenkor ellenőrizték.

A terhelt javára, vagy terhére beszámítható tényeket mindig tüzetesen ki kell vizsgálni és azokat is a szükséges bizonyítékokkal alá kell támasztani. Ez nemcsak olyan esetben kötelező, amikor a terhelt tagadja a terhére rótt bűncselekmény elkövetését, hanem akkor is, amikor terhelt a bűncselekmény elkövetését beismeri.

22. Amennyiben a nyomozás során a késedelem veszélye miatt a Bp. 86. § (2) bekezdésében foglalt halaszthatatlan nyomozási cselekményeket foganatosítottak anélkül, hogy az ügyben a nyomozást előzőleg elrendelték volna, úgy a halaszthatatlan nyomozási cselekmények befejezése után azonnal intézkedni kell a nyomozás elrendelése iránt. A halaszthatatlan nyomozási cselekményekről készült okiratokban fel kell tüntetni azt a körülményt, hogy a kérdéses intézkedéseket a késedelem veszélye miatt nyomozást elrendelő határozat nélkül tették meg.

23. Ha a nyomozó hatóság elegendő adatot gyűjtött össze annak megállapításához, hogy ki követte el a bűncselekményt, ennek a személynek terheltként való felelősségrevonásáról indokolt határozatot köteles hozni. (Bp. 91/B. § (1) bek.) **(Terheltté nyilvánítás.)**

A terheltkénti felelősségrevonás előtt a gyanúba vett személyt kihallgatni, vele szemben kényszer intézkedést foganatosítani nem lehet. E tilalom alól kivételt képeznek a Bp. 86. § (2) bekezdésében foglalt halaszthatatlan nyomozási cselekmények.

A terheltként való felelősségrevonásnál figyelemmel kell lenni arra, hogy a gyanúsított rendszerint ez alkalommal szerez tudomást az ellene folyamatba tett eljárásról, s így lehetősége nyílik a be nem szerzett bizonyítékok, adatok hozzáférhetetlenné tételére. Ezért a terheltként való felelősségrevonásról lehetőleg csak akkor kell határozatot hozni, amikor a szükséges bizonyítékok biztosítása már megtörtént.

A terheltként való felelősségrevonás alkalmával egyúttal intézkedni kell az elkövető erkölcsi-, vagyoni bizonyítványának, fiatalkori elkövetés esetén születési anyakönyvi kivonatának, környezettanulmányának és iskolai bizonyítványának beszerzése iránt.

Amennyiben a további nyomozás során újabb bűncselekmény elkövetésére merül fel adat, az új bűncselekményre vonatkozólag újabb terheltkénti felelősségrevonásról szóló határozatot hozni nem kell.

24. A terheltkénti felelősségrevonásról szóló határozatot a terhelt első kihallgatásáról felvett jegyzőkönyvbe kell foglalni, a jegyzőkönyvnek a személyi adatokra vonatkozó rovatai kitöltése után. Az így elkészített határozatban nem kell megismételni a személyi adatokat. A határozatban össze kell foglalni a rövid tényállást és az elkövetett bűncselekmény törvényi minősítését meg kell jelölni.

Amennyiben a terhelt őrizetbevételét anélkül rendelnék el, hogy jegyzőkönyvi kihallgatása megtörtént volna, a terheltkénti felelősségrevonásról szóló határozatot az őrizetbevétel elrendeléséről szóló határozattal egyidőben kell elkészíteni, mégpedig úgy, hogy az őrizetbevétel elrendeléséről szóló határozat első részét a terheltkénti felelősségrevonásról szóló határozat képezze. Ebben az esetben a terheltkénti felelősségrevonásról szóló határozatot külön is alá kell írni.

Ez az eljárás azonban csak a Bp. 86. § (2) bekezdésében foglalt esetekben történhetik, egyébként a Bp. 92. § (2) és (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a terheltet nyomban, illetőleg legkésőbb 24 órán belül jegyzőkönyvileg kell kihallgatni, őrizetbevétele, vagy letartóztatása kérdésében ezt követően dönteni. Ilyenkor a 24. § (1) bekezdés szerint kell a terheltkénti felelősségrevonásról szóló határozatot a kihallgatási jegyzőkönyvbe rögzíteni.

A terheltkénti felelősségrevonásról szóló határozatot az ügyben eljáró nyomozó, illetve őrsön szolgálatot teljesítő rendőr írja alá és azt jóváhagyni nem kell.

25. A határozatot a terhelt előtt fel kell olvasni, szükség esetén meg kell magyarázni, majd a Bp. 136. § (1) bekezdésére, figyelemmel panaszjogára, a védő kirendelésének lehetőségére és védőválasztási jogára őt ki kell oktatni. A terheltnek a fenti figyelmeztetések után adott választát a jegyzőkönyvbe rögzíteni kell és ezt a részt vele külön alá kell írni.

A terheltnek lényegében tehát nyilatkoznia kell arra nézve, hogy a terheltkénti felelősségrevonásról szóló határozatot megértette-e, azt tudomásul veszi-e, az ellen él-e panasszal, védő kirendelését kéri-e? A terheltkénti felelősségrevonásról szóló határozat aláírásának megtagadása önmagában egyéb erre irányuló, vagy utaló nyilatkozat nélkül panasznak nem tekinthető.

26. A terhelt a védő kirendelését indokolt esetben már az eljárás nyomozási szakában is kérheti. Ilyen kérelem esetén a nyomozó hatóság megállapítja, hogy a kérelem megfelel-e a Bp. 49. § (5) bekezdésében foglaltaknak, majd indokolt esetben az ügyészség az iratok bemutatása mellett a bíróságnál a védő kirendelését indítványozza.

Ha a fogvalevő terhelt védői megbízást nem adott, ilyen megbízásról helyette a Bp. 51. § (1) bekezdésében megjelölt személyek gondoskodhatnak.

A Bp. 51. § (1) bekezdésében megjelölt személyek által megbízott védő részéről benyújtott meghatalmazást iktatni, sorszámozni és a bünygi iratokhoz kell fűzni.

27. A terheltnek a felelősségrevonásról szóló határozat ellen panaszjoga van. A panasznak azonban halasztó hatálya nincs. A kihallgatást akkor is foganatosítani kell, ha a terhelt panaszt jelent be, de ez esetben a nyomozási iratokat a panasz elbírálása végett az illetékes ügyésznek haladéktalanul meg kell küldeni. Azokon a helyeken, ahol kihelyezett ügyész működik, a terheltkénti felelősségrevonást elrendelő határozat ellen bejelentett panaszt a kihelyezett ügyész bírálja el.

11. Annak érdekében, hogy a panasz elbírálása végett az ügyésznek átadott nyomozási iratok hiánya, a nyomozás folytatását meggátolja, a nyomozás iratait másolattal kell készíteni.

28. A terhelt kihallgatása alkalmával, a terheltkénti felelősségrevonásról szóló határozat közlését követő eljárás-jogi kérdések fellelése és az önéletrajzi adatok felvétele után módot kell nyújtani a terheltnek arra, hogy a Bp. 94. § (1) bekezdése szerint a terhére rótt cselekménnyel kapcsolatban védekezését összefüggően adhassa elő.

Ha a terhelt a vallomástételt megtagadja, figyelmeztetni kell arra, hogy magatartása az eljárás folytatását nem akadályozza, de ezzel a védekezéstől fosztja meg magát. Erőszakkal, fenyegetéssel, vagy más kényszerítő eszközzel a terheltet vallomástételre, vagy beismerésre bírni nem szabad. (Bp. 94. § (4) bek.)

29. Amennyiben a titoktartás alól felmentést nem kapott, nem szabad a terheltet olyan körülményre kihallgatni, amely államtitok, illetőleg a hivatali, szolgálati titoktartás kötelessége alá esik. Ebben a vonatkozásban a Bp. 56. §-ának rendelkezéseit a terheltre is megfelelően alkalmazni kell. (Bp. 94. § (3) bek.)

30. A terhelt nyilatkozata után a kihallgató szükség szerint teszi fel a további kérdéseket, amelyekkel a terhelt vallomásában foglalt hézagokat, ellentmondásokat tisztázza, vagy a terhelt által állított tények valótlanágát leleplezi.

A rendőrsők által végzett nyomozásoknál a kihallgatást foganatosító rendőrnek úgy kell irányítania a kihallgatást, hogy a terhelt önéletrajzi adatain kívül a terhére rótt cselekménnyel kapcsolatos előadása, az esetleges ellentmondások tisztázása, a valótlanágok leleplezése is összefüggő nyilatkozatot képezzen. Természetes, hogy ennek érdekében a terhelthez kérdéseket is kell intézni, de e kérdéseket a jegyzőkönyvben feltüntetni nem kell. A terhelt kihallgatása alkalmával is figyelemmel kell lenni a Bp. 3. §-ában foglaltakra és ehhez képest a terhelthez cselekményét mentő, illetve enyhítő körülményekre nézve is kell kérdéseket feltenni.

31. Ha a terhelt fiatalkorú, kihallgatását törvényes képviselője jelenlétében kell foganatosítani, ha pedig irni-civasi nem tud egyén, a kihallgatási jegyzőkönyv aláírásánál két hatósági tanút kell alkalmazni.

32. Az állam és állami vállalat alkalmazásában álló személy által elkövetett bármely bűncselekmény miatt indult nyomozás esetén — az ilyen személy terheltkénti felelősségrevonásáról hozott határozat elkészítése és a terhelt első kihallgatásának megtörténte után — ha az eljárás folytatása továbbra is szükségesnek mutatkozik, a terhelt közvetlen felettesét (felettes szervét, munkáltatóját) a nyomozó hatóság a nyomozás megindulásáról haladéktalanul írásban köteles értesíteni. (Bp. 92. § (4) bek.)

33. Az értesítésnek az eljáró hatóság megjelölését, az ügy számát, a terhelt nevét és legszükségesebb személyi adatait (születési hely, év, anyja neve, lakóhelye), alkalmazási helyét és beosztását, valamint ellene a nyomozás megindításának tényét és a tényállás ismertetése nélkül az elkövetett bűncselekményt kell tartalmaznia.

Az értesítést az eljáró nyomozó felettes parancsnoka írja alá.

Az értesítést a kézbesítésre vonatkozó általános szabályok szerint, de zártan és bizalmas jelzéssel kell megküldeni a munkáltató hivatal, szerv, vállalat vezetője részére, s azon jelezni kell, hogy csak a címzett sajátkezű felbontására kézbesíthető.

D) A terhelttel szemben alkalmazandó biztonsági intézkedések

34. A terhelttel szemben alkalmazott biztonsági intézkedések az állampolgárok Alkotmányban biztosított jogait — így elsősorban a személyes szabadsághoz fűződő jogait — korlátozzák. Éppen ezért az ügyésznek alapvető kötelessége, hogy a büntető eljárás alá vont terheltnek személyes szabadságát bármely formában korlátozó kényszerintézkedések megválasztása és alkalmazása kérdésében a legszigorúbban ragaszkodjék a törvényhez.

35. Az őrizetbevételnek és előzetes letartóztatásnak csak akkor van helye, ha a Bp. 97. § (1) bekezdésében felsorolt okok valamelyike fennforog és az ügyben a nyomozó hatóság a Bp. 86. § (1) bekezdés alapján a nyomozást már elrendelte. Kivételesen a nyomozás elrendelése előtt is helye van az őrizetbevétel, illetőleg az előzetes letartóztatás elrendelésének, ha erre a Bp. 86. § (2) bekezdése alapján halaszthatatlan nyomozási cselekményként szükség van.

A rendőrőrsök őrizetbevételt és előzetes letartóztatást nem rendelhetnek el. Őrizetbevételt csak tettenkapás és szökés veszélye esetén foganatosíthatnak, halaszthatatlan nyomozási cselekményként, és erről az illetékes rendőrkapitányság bűnügyi alosztálya vezetőjének azonnal jelentést tenni tartoznak. Amennyiben a rendőrőrs által nyomozott ügyben őrizetbevétel, illetve előzetes letartóztatás szüksége merül fel, haladéktalanul köteles a rendőrőrs parancsnoka az ügy átvétele végett jelentést tenni a rendőrkapitányság bűnügyi alosztálya vezetőjének.

36. Külföldi állampolgárral szemben őrizetbevételt és előzetes letartóztatást a Bp. 86. § (2) bekezdésében felsorolt esetekben is csak a Legfőbb Ügyészség előzetes hozzájárulásával lehet foganatosítani.

Ilyen intézkedést szükség esetén a bűncselekmény észlelése után azonnal jelenteni kell az elkövető részletes személyi adatait, a terhére megállapítható tényállást, a beszerzett bizonyítékokat és azt, hogy az elkövető milyen minőségben tartózkodik magyar területen. Ezzel együtt a tervezett intézkedéshez kérni kell az előzetes hozzájárulást.

37. **A területenkívüliséggel és személyes mentességgel kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 1937:XVIII. tv. rendelkezéseinek szigorú megtartása érdekében, minden olyan esetben, amikor a területenkívüliséget, vagy személyes mentességet élvező személy terheltkénti felelősségrevonásának szükségessége merül fel, az elkövető személyével szemben a Legfőbb Ügyészség előzetes hozzájárulása nélkül semmiféle intézkedés nem alkalmazható és az eljárás felfüggesztésével egyidejűleg az iratokat a nyomozó hatóság, illetve nyomozási cselekmények foganatosítására jogosult szervek a területenkívüliség, illetve személyes mentesség fennállásának és tárgyi terjedelmének elbírálása végett a Legfőbb Ügyészséghez kötelesek haladéktalanul felterjeszteni.**

38. A Bp. 99. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a terheltet 72 óráig tarthatja őrizetben. A 72 óráig tartó őrizetbevételt a 35. pontban foglalt feltételek mellett a rendőrfőkapitányság (rendőrkapitányság) vezetője, helyettese, a bűnügyi osztály (alosztály) vezetője, illetőleg az ügyeletet tiszt rendelheti el.

Az őrizetbevételt határozattal kell elrendelni. A határozatnak tartalmaznia kell az eljáró hatóság megjelölését, az ügy számát, a terheltnek a Bp. 94. §-ában megjelölt személyi adatait, továbbá annak a bűncselekménynek megjelölését, amely miatt az őrizetbevételt elrendelték, valamint az őrizetbevétel indokait, illetve felesleges parancsnok utasítása esetén ennek a körülménynek megjelölését.

39. Az őrizetbevétel elrendeléséről szóló határozatot az őrizetbevett személy előtt ki kell hirdetni, ki kell oktatni panaszjogára, s nyilatkozatát a határozatra rá kell vezetni, s azt vele alá kell írni.

40. Az ügyésznek kötelessége a rendőrség által elrendelt őrizetbevételek törvényességét, a fogdaviszsgálatok, valamint a határozatok ellen benyújtott panaszok alapján felülvizsgálni és a törvénysértő őrizetbevételek haladéktalan megszüntetése iránt intézkedni.

41. A Bp. 99. § 1. bek. alapján a rendőrség által elrendelt őrizetbevételek nem azonosak az 1955. 22. számú tvr. 13. § (4) bek. alapján elrendelhető ún. **igazgatásrendészeti őrizetbevételekkel.** Az igazgatásrendészeti őrizetbevételek törvényességét az ügyész általános felügyeleti jogkörében köteles ellenőrizni. Ezt az ellenőrzést is azonban annak az ügyésznek kell elvégezni, aki egyébként a fogvatartások törvényességi felügyeletét ellátja.

42. **Az előzetes letartóztatást elrendelő határozatnak** az eljáró hatóság megjelölését, az ügy számát, a bűncselekmény tényállását és törvényi minősítését, a letartóztatott terheltnek a Bp. 94. § (1) bekezdésben felsorolt személyi adatait, továbbá a Bp. 97. § (1) bekezdés megfelelő alpontjában foglaltakra hivatkozással az előzetes letartóztatás indokait és a letartóztatás fogantatásának helyét kell tartalmaznia.

A nyomozó hatóság által elrendelt előzetes letartóztatásról szóló határozatot annak elkészítése után nyomban be kell mutatni az ügyben keletkezett nyomozási iratokkal együtt jóváhagyás végett az illetékes ügyésznek.

Az előzetes letartóztatást elrendelő határozatot a terhelt előtt ki kell hirdetni, azt neki meg kell magyarázni, a határozat elleni panaszjogára ki kell oktatni és a terhelt nyilatkozatát a letartóztatási határozatra rá kell vezetni és azt vele alá kell írni.

43. Az ügyész a neki bemutatott előzetes letartóztatási határozatot az iratokkal együtt azonnal köteles felülvizsgálni és a jóváhagyás kérdésében dönteni, majd a határozatot az iratokkal együtt a rendőrségnek haladéktalanul visszaküldeni.

44. A bűnügyi iratokhoz csatolt meghatalmazással rendelkező védőnek az előzetes letartóztatást elrendelő határozatot kézbesíteni kell, és az ellen a meghatalmazott védő a Bp. 136. § alapján panasszal élhet.

45. Ha a letartóztatott személy az állam (állami hivatal, intézmény, szerv), állami vállalat alkalmazottja, az előzetes letartóztatásról a Bp. 98. § (4) bekezdése értelmében felettesét késedelem nélkül értesíteni kell.

Az értesítést az előzetes letartóztatást elrendelő hatóság vezetője írja alá s az értesítésnek az eljáró hatóság megnevezését, az ügy számát, a letartóztatott személy legszükségesebb személyi adatait (neve, születési éve és helye, anyja neve), alkalmazási helyét és beosztását, a tényállás ismertetése nélkül a bűncselekmény megjelölését, a letartóztatás időpontját kell tartalmaznia.

46. Az előzetes letartóztatás elrendelése ellen a terhelt, vagy meghatalmazott védője által bejelentett panasz esetén a nyomozó hatóság a panaszolt határozatot és az összes iratokat köteles az illetékes ügyész útján, 24 órán belül felterjeszteni a felettes ügyésznek.

A felettes ügyész a panasz tárgyában az iratok beérkezésétől számított három napon belül köteles dönteni és döntése után az iratokat haladéktalanul visszaküldeni az illetékes ügyész útján a nyomozást folytató hatóságnak.

47. Olyan esetben, amikor az ügy bonyolult volta miatt a nyomozást befejezni nem lehet és az előzetes letartóztatás fenntartása 1 hónapon túl is szükséges, a nyomozó hatóság az előzetes letartóztatás, valamint a nyomozás határidejének meghosszabbítása iránt a megyei (fővárosi) ügyészhez indokolt kérelmet köteles előterjeszteni. A meghosszabbításra előterjesztett kérelemnek tartalmaznia kell az addig folytatott nyomozás alapján megállapítható, tényállás rövid összefoglalását, a még foganatosítandó nyomozási cselekmények ismertetését és azokat az okokat, amelyek a meghosszabbítást szükségessé teszik. A meghosszabbítás iránti kérelmet a felügyeletet gyakorló ügyésznek is alá kell írnia és nyilatkoznia kell tekintetben, hogy a meghosszabbítást javasolja-e, vagy sem.

48. A megyei (fővárosi) ügyész az előzetes letartóztatást indokolt esetben egy hónappal meghosszabbíthatja.

Az előzetes letartóztatás időtartamát két hónapon túl csak a legfőbb ügyész hosszabbíthatja meg.

49. Az előzetes letartóztatás meghosszabbítása iránti kérelmet két példányban kell benyújtani. A kérelemhez csatolni kell a nyomozás iratait is. A megyei (fővárosi) ügyész a kérelem beérkezésétől számított 3 napon belül dönteni köteles az előzetes letartóztatás meghosszabbításának kérdésében. A kérelem egyik példánya a hozott határozat egy példányával együtt a megyei (fővárosi) ügyészségen marad, míg a kérelem másik példányát a hozott határozattal és az iratokkal együtt az illetékes ügyészségen keresztül a nyomozó hatóságnak vissza kell küldeni.

Az előzetes letartóztatás meghosszabbítása iránti kérelmet oly időben kell elkészíteni és benyújtani, hogy a döntésre fenntartott 3 napi határidőt figyelembe véve, a felettes ügyészi határozat még az előzetes letartóztatás egy hónapi határidejének lejárta előtt a nyomozó hatósághoz visszaérkezék.

50. Az előzetes letartóztatást meghosszabbító felettes ügyészi határozatot a terhelt előtt a nyomozó hatóságnak ki kell hirdetni, meg kell magyarázni és ki kell oktatni a terheltet ezzel kapcsolatos panaszjogaira. A terheltnek erre vonatkozóan tett nyilatkozatát a határozatra rá kell vezetni és azt a terhelttel alá kell íratni.

Az előzetes letartóztatást meghosszabbító határozatot a bünyügyi iratokhoz csatolt meghatalmazással rendelkező védőnek kézbesíteni kell, s az ellen a meghatalmazott védő a Bp. 136. §-a alapján panasszal élhet.

51. Az előzetes letartóztatást elrendelő, illetve meghosszabbító megyei (fővárosi) ügyészi határozat ellen a terhelt, vagy meghatalmazott védője által bejelentett panasz esetén a nyomozó hatóság, a határozatot és az összes iratokat a megyei (fővárosi) ügyész útján nyomban köteles a legfőbb ügyészhez felterjeszteni.

A legfőbb ügyész által meghosszabbított előzetes letartóztatás, illetve a megyei (fővárosi) ügyész határozata ellen bejelentett panasz ügyében hozott határozat ellen további panasznak helye nincs.

52. Az előzetes letartóztatást az ügyész jóváhagyása alapján a nyomozó hatóság foganatosítja addig, míg a terheltet az ügyésznek át nem adják. A foganatosítás a nyomozást végző rendőrfőkapitányság (rendőrkapitányság) fogdájában történik.

Amennyiben bármely oknál fogva (biztonság, nyomozás érdeke, összeheszelés lehetősége stb.) az ügyész úgy találja, hogy az előzetes letartóztatás foganatosítása a rendőrfőkapitányság (rendőrkapitányság) fogdája helyett a bírósági börtönben célszerűbb, az előzetes letartóztatás jóváhagyásakor, vagy később is úgy rendelkezhet, hogy az előzetes letartóztatást a bírósági börtönben kell foganatba venni.

Azokban az ügyekben, amelyekben a terhelt, vagy az ügy egyes terheltjei előzetes letartóztatásának a rendőrfőkapitányság (rendőrkapitányság) fogdájában való foganatosításához — tekintet nélkül arra,

hogy ügyükben a nyomozás még folyik, vagy egyes terheltekkel szemben a nyomozást már le is zárták —, oly indokolt különleges érdek fűződik, a letartóztatás foganatosítása helyének meghatározása tárgyában a B. M. Országos Rendőrfőkapitányság állásfoglalásának beszerzése után a legfőbb ügyész (a Legfőbb Ügyészség büntetőjogi főosztálya vezetője dönt).

53. Az előzetes letartóztatottak őrizetére, a letartóztatottak kötelességeire és jogaira nézve a büntetésvégrehajtási szabályzatnak ide vonatkozó része az irányadó. Az előzetes letartóztatásban levő terheltek levelezése és más személyekkel való érintkezése az ügyész ellenőrzése alatt áll. Az előzetes letartóztatottakkal való érintkezésre az ügyész ad engedélyt.

A meghatalmazott vagy kirendelt védő a nem bűnüggyel kapcsolatos, de halaszthatatlan intézkedést igénylő ügyekben, azokban az esetekben is érintkezhet a terhelttel — ellenőrzés mellett —, ha egyébként a védővel való érintkezésre az eljárás sikerének veszélyeztetése miatt sor nem kerülhet.

A bűnüggyel kapcsolatos érintkezésre vonatkozólag a Bp. 102. § (3) bekezdésében említett ellenőrzés nélküli érintkezés (beszélgetés) a nyomozás befejezése előtt csak akkor biztosítható, ha az érintkezésnek ez a módja az eljárás sikerét nem hiúsíthatja meg. Az eljárás sikerének meghiúsítása különösen akkor következhet be, ha a nyomozás befejezése előtt a védő védencével ellenőrzés nélkül érintkezik. Ezért az érintkezés engedélyezése során az ügyésznek gondosan mérlegelni kell azt, hogy az eljárás sikerének meghiúsítása nem kell-e tartani. Ha ez a veszély áll fenn, az ügyésznek a terhelt részletes kihallgatása után csak ellenőrzött érintkezésre lehet engedélyt adni.

A nyomozást befejező határozat meghozatala után engedélyezhető, hogy a védő ellenőrzés nélkül beszélhessen védencével.

A védő által folytatott beszélgetéseket az ügyész engedélyezi és az ügyész engedélye alapján a nyomozó hatóság köteles a beszélgetést lehetővé tenni.

54. A nyomozás során minden eszközzel arra kell törekedni, hogy az előzetes letartóztatás a lehető legrövidebb ideig tartson.

E célból azokban az ügyekben, ahol letartóztatott van, a nyomozást késedelem nélkül, soronkívül kell teljesíteni.

Az előzetes letartóztatás időtartamának megrövidítése céljából az ügyész a nyomozás anyagának értékelése alapján, a letartóztatás jóváhagyása alkalmával a törvényben előírt 1 hónapi időtartamnál rövidebb ideig tartó előzetes letartóztatáshoz járulhat hozzá.

55. Az előzetes letartóztatásnak a Bp. 103. § (2) bek. foglaltak alapján történő megszüntetése előtt, a megszüntetésről az ügyészt haladéktalanul értesíteni kell.

56. Ha olyan személy előzetes letartóztatását szüntetik meg, aki állam (állami hivatal, intézmény, szerv) állami vállalat alkalmazottja, az

előzetes letartóztatás megszüntetését a terhelt felettesével, a 45. pont szerint értesítés kézbesítésével, késedelem nélkül közölni kell.

57. Azokban a bűnügyekben, amelyekben valamely oknál fogva (a terhelt olyan súlyos betegségben szenved, amelynek következtében fogvatartása állapotát ~~meg~~ súlyosbodásához vezetne, vagy életét veszélyeztetné stb.) a terhelt fogvatartása nem feltétlenül szükséges, a Bp. 97. § (1) bek. felsorolt előfeltételek esetén az előzetes letartóztatás helyett a terheltnek meg lehet tiltani, hogy lakóhelyét elhagyja. — (Bp. 104. §.)

A lakóhely elhagyásának tilalmáról szóló határozatnak az eljáró hatóság megjelölését, az ügy számát, a bűncselekmény tényállását, törvényi minősítését, a terheltnek a Bp. 94. § (1) bek. felsorolt személyi adatait, a lakóhely elhagyásának tilalmául szolgáló okokat, a lakóhely elhagyás tilalmának időtartamát, valamint annak a helységnek megjelölését kell tartalmaznia, amelynek elhagyását a határozat a terhelt számára megtiltja. A határozatban fel kell hívni a terhelt figyelmét arra is, hogy a tilalom megszégése a terhelt előzetes letartóztatását vonhatja maga után.

A lakóhely elhagyás tilalmáról szóló határozatot a terhelt előtt ki kell hirdetni, azt neki meg kell magyarázni, a határozat elleni panaszjogára ki kell oktatni és a terhelt nyilatkozatát a határozatra rá kell vezetni és azt a terhelttel alá kell íratni.

A rendőrség által elrendelt lakóhely elhagyásának tilalmáról szóló határozatot annak elkészítése után nyomban be kell mutatni az ügyben keletkezett nyomozási iratokkal együtt, jóváhagyás végett az illetékes ügyésznek.

58. Az ügyész a neki bemutatott határozatot az iratokkal együtt nyomban köteles felülvizsgálni és a jóváhagyás kérdésében dönteni, majd a határozatot az iratokkal együtt a rendőrségnek haladéktalanul visszaküldeni.
59. A bűnügyi iratokhoz csatolt meghatalmazással rendelkező védőnek a lakóhely elhagyásának tilalmát elrendelő határozatot kézbesíteni kell és az ellen a meghatalmazott védő a Bp. 136. §-a alapján panasszal élhet.
60. A lakóhely elhagyásának tilalmát elrendelő határozat ellen a terhelt, vagy meghatalmazott védője által bejelentett panasz esetén a jelen utasítás 46. pontjának értelemszerű alkalmazásával kell eljárni.
61. A lakóhely elhagyásának tilalma a bírósági előkészítő ülésig tart. Az elrendelés alapjául szolgáló okok előbbi megszűnte esetén, az elrendelésre jogosult hatóság a tilalmat megszünteti.
62. Előzetes letartóztatás foganatosítása esetén **a letartóztatott személyi igazolványát be kell vonni**, s a személyi igazolvány számát a leartóztatási határozaton fel kell tüntetni.

Ha a letartóztatottat 4 napon belül szabadon bocsátják, személyi igazolványát neki vissza kell adni, egyébként pedig a személyi igazolvány további kezelésével az illetékes rendőrhatalóság foglalkozik.

E) Eljárás távollevő terhelt ellen

63. A nyomozás teljesítésének nem akadálya az, hogy a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik. Ebben az esetben a terhelt lakhelyének felkutatása iránt kell intézkedni, ha pedig az eljárás olyan büntett miatt folyik, amelyre a törvény 1 évi börtönnél súlyosabb büntetést rendel, a terhelt ellen elfogató parancsot kell kibocsátani.

Ha a távollevő terhelt jogszabály megszegésével, vagy kijátszásával külföldre távozott, ezt a körülményt a nyomozás során bizonyítani kell.

64. Az ügyben, ha a terhelt kézrekerítésére, illetőleg tartózkodó helyének megállapítására irányuló intézkedések nem vezetnek eredményre, a további nyomozást újabb bizonyítékok felmerüléséig, illetve a terhelt előkerüléséig a bizonyítékok biztosítása mellett fel kell függeszteni.

65. **A nyomozást felfüggesztő határozatnak** az eljáró hatóság és az ügy számának megjelölésén kívül tartalmaznia kell a megállapítható tényállást, a bűncselekmény törvényi minősítését, annak megállapítását, hogy a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik és kézrekerítésére, illetve tartózkodási helyének megállapítására irányuló intézkedések nem vezettek eredményre.

A nyomozást felfüggesztő határozatot az illetékes ügyésznek jóváhagyás végett be kell mutatni.

Mellőzni kell a nyomozás felfüggesztését, ha a távollevő, vagy jogszabály megszegésével, illetőleg kijátszásával külföldre távozott terhelt olyan súlyos bűncselekményt követett el, (gyilkosság, kiemelkedő ellenforradalmi büntett, különösen veszélyes társadalmi tulajdon elleni bűncselekmény, stb.), hogy szükség van távollétében a büntető eljárás lefolytatására. Ilyen esetben a nyomozást teljesíteni kell, a bizonyítékokat össze kell gyűjteni és a terhelt ellen vádiratot kell a bírósághoz benyújtani. A nyomozásra nézve a terhelt távolléte következményeként jelentkező eltérésekkel a jelen utasítás szabályai maradéktalanul érvényesülnek.

66. **Az elfogató parancsok kibocsátása, a lakhely kutatások elrendelése** és foganatosítása tekintetében követendő eljárást szabályozó 1956. T.Ü.K. 00521. Legf. Ü. — B. M. — I. M. sz. együttes utasítás hatályban marad és annak rendelkezései szerint kell eljárni.

F) Egyes nyomozási cselekmények teljesítése

67. **A tanúkihallgatás** alkalmával a tanúhoz intézett figyelmeztetés (Bp. 57. § (1) bek. a) és c) pont, Bp. 109. § (2) bek.) megtörténtét, valamint a tanú nyilatkozatát minden esetben a jegyzőkönyvbe kell foglalni.
68. A terhelt és a tanúk egymással való **szembesítéséről** mindenkor jegyzőkönyvet kell felvenni.

A szembesítési jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a Bp. 77. § (1) bekezdésében felvetteken kívül a szembesítés lefolyását, a szembesített személyekhez intézett kérdéseket és az azokra adott válaszokat.

A szembesítési eljárás alkalmával a szembesítés vezetője kérdést intéz a szembesített személyekhez, hogy ismerik-e egymást, mikor, milyen körülmények között ismerkedtek meg. Ezután a terhelő vallomást tevő személyt szólítja fel állításainak a tagadó személy előtt való megismétlésére, majd a tagadó személyt szólítja fel arra, hogy nyilatkozzék.

69. Ha az ügyben jelentős tények, vagy egyéb körülmények megállapításához, vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, határozatot kell hozni a **szakértő** kirendeléséről.

A határozatnak az eljáró hatóság, az ügyszám megjelölésén kívül tartalmaznia kell azt az okot, amely miatt szakértő alkalmazása vált szükségessé. A határozatban a szakértő személyét meg kell jelölni és pontokba foglalva fel kell sorolni azokat a kérdéseket, amelyekre nézve a szakértőnek nyilatkoznia kell.

A szakértő kirendeléséről — a kirendelt nevének közlésével — a feleket, valamint a terheltnek a büntügyi iratoknál levő meghatalmazással megbízott védőjét értesíteni kell.

70. Szakértőt alkalmazni csak a nyomozás elrendelése után lehetséges. Ha a vonatkozó szakkérdésre igazságügyi szakértő nincsen, vagy az ügyben nem járhat el, elsősorban állami szerv (intézmény, intézet, vállalat) alkalmazottai közül kell szakértőt kirendelni.

A kirendelő határozatban a szakértőt arra is fel kell hívni, hogy szakértői díjjegyzékét ellenőrzésre alkalmas módon, a végzett tevékenységet naponként és óránként feltüntetve állítsa össze.

A benyújtott szakértői véleményt abból a szempontból is értékelni kell, hogy a díjjegyzékben megjelölt ráfordítási idő arányos-e a végzett munkával.

Ha a szakértőt az ügyészség rendelte ki, a 200 Ft-ot meghaladó szakértői díjjegyzéket számszaki ellenőrzés és véleményezés végett meg kell küldeni az ügyészség gazdasági hivatalának. A szakértői díj megállapításakor a gazdasági hivatal véleményét figyelembe kell venni.

71. Amennyiben a kirendelt szakértőhöz a terhelt vagy védője kérdések feltevését indítványozza, az indítvány teljesítése, illetve megtagadása kérdésében a nyomozó hatóság vezetője dönt. Döntése ellen az ügyészhez panasznak van helye.
72. Ha a terhelt, vagy védője a Bp. 114. § (1) bekezdése alapján a kirendelt szakértő mellett más szakértő alkalmazását is kéri, a kérelem tárgyában a nyomozó hatóság vezetője dönt. Döntése ellen ugyancsak panasznak van helye az ügyészhez.
73. **A szemléről** a terheltet, sértettet, valamint képviselőiket a Bp. 132. § (1) bek. foglalt rendelkezés szerint kell értesíteni.
74. **Házkutatás** elrendelése esetén a nyomozó hatóság vezetője által aláírt házkutatási határozatnak tartalmaznia kell az eljáró hatóság és az ügy számának megjelölésén kívül a házkutatást szenvedő nevét, lakcímét, az átkutatandó ház, lakás, illetve helyiségek megjelölését és a házkutatás indokát. A házkutatási határozatot két példányban kell elké-

szíteni, az egyik példányt a házkutatás megkezdése előtt a házkutatást szenvedőnek át kell adni, aki annak átvételét a határozat eredeti példányán aláírásával ismeri el.

75. A házkutatás foganatosításáról minden esetben jegyzőkönyvet kell felvenni. Amennyiben a házkutatást írásbeli határozat nélkül a Bp. 125. § (2) bek. alapján folytatják le, ezt a körülményt a házkutatásról felvett jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.

A házkutatási jegyzőkönyvben az alkalmazott hatósági tanúk, illetve a házkutatást szenvedő érdekeinek képviselőjére esetleg kirendelt személy nevét és lakcímét pontosan fel kell tüntetni.

Fel kell sorolni a házkutatási jegyzőkönyvben azokat a tárgyakat is, amelyeket a házkutatás során lefoglaltak. Egyúttal meg kell jelölni a jegyzőkönyvben e tárgyak feltalálási helyét. A lefoglalt tárgyakról átvételi elismervényt kell két példányban kiállítani. Az átvételi elismervény egyik példányát a nyomozási iratokhoz kell fűzni, másik példányát annak kell átadni, akinek birtokában a lefoglalás történt.

76. A személymotoszárról jegyzőkönyvet kell felvenni, amelynek tartalmaznia kell a személymotoszásnál jelen volt hatósági tanúk nevét és lakcímét, valamint a motozás során a motozást szenvedőnél talált és tőle lefoglalt tárgyak felsorolását.

A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a tárgyak feltalálási helyét. A lefoglalt tárgyakról átvételi elismervényt kell két példányban kiállítani. Az átvételi elismervény egyik példányát a nyomozás irataihoz kell fűzni, másik példányát annak kell átadni, akinek a birtokából a lefoglalás történt.

77. A Bp. 128. § (1) bek. alapján zár alá vétel elrendelésének csak abban az esetben lehet helye az ott felsorolt egyéb feltételek mellett, ha alaposan lehet tartani attól, hogy a terhelt vagyonának, egyes vagyon-tárgyainak elidegenítése, vagy elrejtése által a vagyonelkobzás foganatosítását, illetve a polgári jogi igény kielégítését megghiúsítja.

A nyomozás során tehát alapos vizsgálat tárgyává kell tenni azt, hogy a terheltnek van-e ingó, vagy ingatlan vagyona, amely kielégítési alappul szolgálhat. Jelentősebb kár okozása esetén haladéktalanul intézkedni kell a zár alá vétel elrendelése iránt.

A zár alá vétel foganatosítása végett a bírósági végrehajtó irodát kell megkeresni, annyi határozatpéldány kapcsán, hogy a zár alá vételt szenvedőkön kívül egy példány maradjon még a bírósági végrehajtónak is.

G) A nyomozás megszüntetése

78. A nyomozást a Bp. 133. § (1) bek. foglalt előfeltételek megléte esetén meg kell szüntetni.

A nyomozást megszüntető határozatnak a következőket kell tartalmaznia:

- a) az eljáró hatóság megnevezését és az ügy számát,
 - b) a büntett és az elsőrendű terhelt nevének megjelölésével arra való utalást, hogy a megszüntető határozat milyen ügyben készült,
 - c) a terhelt (terheltek) Bp. 94. § (1) bek. felsorolt személyi adatait a nyomozás megszüntetésére vonatkozó és a Bp. 133. § (1) bek. megfelelő pontjára alapított rendelkezést,
 - d) a nyomozás során foganatosított kényszerintézkedésekre (lefoglalás, zár alá vétel, előzetes letartóztatás) vonatkozó rendelkezéseket,
 - e) a panaszjogra jogosultak ama figyelmeztetését, hogy a határozat ellen a határozat kézbesítésétől számított 8 nap alatt a Bp. 136. §-a alapján panasszal élhetnek,
 - f) annak megjelölését, hogy mely gyanú alapján indult a terhelt (terheltek) ellen büntető eljárás,
 - g) a nyomozás során megállapított tényállást,
 - h) annak az oknak megjelölését, amely a nyomozás megszüntetésének alapjául szolgált.
79. Amennyiben a nyomozást a Bt. 56. §-a alapján szüntették meg, a nyomozást megszüntető határozatot, ha az akadályba nem ütközik, az ügyész köteles megfelelő figyelmeztetés kapcsán a terhelt előtt kihirdetni. Ez alkalommal figyelmeztetni kell a terheltet panaszjogára. A kihirdetés és figyelmeztetés megtörténtét a nyomozást megszüntető határozaton fel kell tüntetni és azt a terhelttel alá kell íratni. Az aláírás alkalmával a terheltnek nyilatkoznia kell, hogy a nyomozást megszüntető határozatot tudomásul veszi-e, vagy ellene panasszal él. Ha a nyomozást megszüntető határozatot a terhelt előtt kihirdették, a határozatot a terheltnek kézbesíteni nem kell, részére csupán értesítést kell kiadni arról, hogy az ellene indult nyomozást megszüntették.
80. A nyomozást megszüntető határozatot terheltnek csak akkor szabad kézbesíteni, ha a Bp. 136. § (2) bekezdésében meghatározott 8 napi határidő a panasz előterjesztése anélkül jár le, hogy a határozat ellen panaszra jogosultak panasszal nem éltek.

H) A nyomozás befejezése

81. Ha a vádemelés indokolt és a nyomozás során elegendő adatot gyűjtöttek a terhelt bűnösségének megállapítására, a nyomozást írásbeli határozattal befejezetté kell nyilvánítani. (Bp. 135. § (1) bek.)
82. Azokban az ügyekben, amelyekben a rendőrség végezte a nyomozást, a nyomozást befejező határozatot a rendőrség parancsnoka a következő szöveggel készíti el:

»H a t á r o z a t:

A nyomozást a Bp. 135. § alapján befejeztem.«

83. A városi, járási és kerületi rendőrkapitányságok által nyomozott ügyekben a befejező határozatot a bűnügyi osztály (alosztály) vezetője hagyja jóvá és azt a következő formában kell elkészíteni:

»H a t á r o z a t:

A nyomozás a BHÖ és» pont (..) bek.
..... tételében felvett büntettét állapította meg, ezért a nyomozást a Bp. 135. §-a alapján befejezetté nyilvánítom.«

84. A megyei bíróság hatáskörébe tartozó ügyekben, a nyomozást befejező határozatoknak a bűnügy megjelölését, a megállapított tényállást, a bizonyítékok megjelölését utalással arra, hogy azok a nyomozás anyagában hol találhatók fel, a cselekmény törvényi minősítését terheltként és a nyomozás befejezetté nyilvánításának tényét kell tartalmaznia.
85. A nyomozást befejező határozatot az eljáró nyomozónak (rendőrőrsökön rendőrnek) személyesen kell a terhelttel közölnie, s ennek megtörténtét a határozaton a terhelt aláírásával igazoltatnia.
86. A határozat közlésével egyidejűleg az eljáró nyomozó (rendőrőrsökön rendőr) a gyanúsított elé tárja a nyomozás teljes anyagát és figyelmezteti a terheltet, hogy a nyomozás anyagát megtekintheti, arra észrevételeket tehet és a nyomozás kiegészítését kívánhatja.

Ha a terhelt a nyomozás anyagának megtekintését biztosító jogával élni nem akar, figyelmeztetni kell őt arra, hogy magatartása az eljárás folytatását nem gátolja, hanem az eljárásnak ebben a szakában védekezési jogának érvényesülésétől fosztja meg magát.

A terheltet nem szabad korlátozni a reá vonatkozó nyomozási anyag tanulmányozásában, sőt ha nehézséggel küzd, vagy az iratokban eligazodni nem tud, a nyomozó köteles segítséget nyújtani neki, a reá vonatkozó bizonyítékokat megmutatni, írni-olvasni nem tudó terhelt esetében pedig a bizonyítékokat tartalmazó iratokat és okiratokat a terhelt előtt két hatósági tanú jelenlétében felolvasni.

A terhelt a nyomozás anyagából írásbeli feljegyzéseként készíthet, az iratokról másolatok készítését azonban nem szabad megengedni.

Ha a terhelt magyarul nem ért, a nyomozó (rendőrőrsökön rendőr) köteles hatósági tolmácsot alkalmazni.

A nyomozás anyagának a terhelttel való ismertetésekor az eljáró nyomozó (rendőrőrsökön rendőr) köteles felügyelni arra, hogy a terhelt az ügyiratok betekintése során az iratok szövegében módosítást, vagy hamisítást ne eszközözzön, egyes iratokat vagy bűnjeleket el ne tűntethessen, a nyomozás anyagát vagy annak egyes részeit meg ne rongálja.

87. Ha a terheltnek a bűnügyi iratoknál levő meghatalmazással megbízott védője van és az a nyomozás anyagának ismertetésénél jelen kíván lenni, ezt és az iratokba való betekintést részére az eljárás sikerének veszélyeztetése nélkül meg lehet engedni.

Ha a terhelt 14 éven aluli fiatalkorú, süket, néma, vagy fogyatékos szellemi képességű személy, az iratismertetésre meg kell idézni a terhelt törvényes képviselőjét is, akinek jelenléte kötelező. Ilyen esetben a törvényes képviselőt a terhelt jogai illeti meg.

88. Ha az ügyben több terhelt van, a nyomozás anyagát minden egyes terhelttel külön-külön kell ismertetni.

89. A nyomozás anyagának megtekintése után a terhelt, védője, illetőleg a törvényes képviselő a nyomozás anyagára észrevételeket tehet, valamint védekezése érdekében indítványokat terjeszthet elő.

90. A megtett észrevételeket és indítványokat az eljáró nyomozó, (rendőr-őrsön rendőr) köteles egyenként és a nyomozás egész anyagával egybevetve, összefüggésükben tüzetesen megvizsgálni abból a szempontból, hogy azok — valóság esetén — mennyiben lényegesek a bűnügy érdemi elbírálása szempontjából. Ettől a mérlegeléstől függően a nyomozó (rendőrőrsökön rendőr) vagy kiegészíti a nyomozást és teljesíti a szükséges nyomozási cselekményeket, vagy a tett indítványokat indokolt írásbeli határozattal elutasítja. A nyomozás kiegészítésére tett indítványokat elutasító határozatot, amennyiben a nyomozást a rendőr-őrs végezte, a rendőrőrs parancsnoka készíti el.

A bizonyítási indítványt elutasító határozatot a terhelt előtt ki kell hirdetni, őt panaszjogára ki kell oktatni és a terhelt nyilatkozatát a határozatra rávezetve, azt a terhelttel alá kell íratni.

Ha a terhelt elutasító határozat ellen panaszt jelent be, az iratokat haladéktalanul be kell mutatni a felügyeletet gyakorló ügyésznek, aki a nyomozás anyagának azonnali felülvizsgálata után határoz a bizonyítási indítványnak való helytadás, vagy elutasítás kérdésében.

91. A nyomozás anyagának a terhelt elé tárása után az ügyhöz újabb bizonyítási anyagot csatolni általában nem szabad. E tilalom alól kivételt képez az az eset, amikor a terhelt (védő, törvényes képviselő) észrevételeire, vagy indítványaira tekintettel a nyomozást kiegészítik, vagy egyéb módon jut újabb bizonyíték a nyomozó szerv tudomására. A kiegészített nyomozás anyagát ismét a terhelt elé kell tární.

Ha a terhelt indítványaira kiegészített nyomozás más terheltek cselekvőségének megítélésére is kihatással van, a felújított nyomozás anyagát az érintett terhelt-társakkal is ismertetni kell. Az ismertetés alkalmával a terhelt (terhelt társak) észrevételezés és indítványtételi joga újból megnyílik.

92. A nyomozás anyagának terhelt elé tárásáról és a terhelt észrevételezési és indítványtételi jogának gyakorlásáról jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a nyomozás befejezéséről hozott határozat ismertetésének megtörténtét, a terhelt figyelmeztetését arra a jogára, hogy a nyomozás anyagába betekinthez, arra észrevételeket

tehet és indítványozhatja a nyomozás kiegészítését, annak megjelölését, hogy a terhelt milyen időponttól meddig, milyen nyomozási anyagot tanulmányozott, a terhelt észrevételeit és a nyomozás kiegészítése iránt tett indítványait annak megjelölésével, hogy a terhelt milyen ténykörülményeket kíván bizonyítani.

93. A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni azt, hogy a nyomozás anyagának a terhelt elé tárása alkalmával, kik voltak jelen (védő, törvényes képviselő) a terhelten kívül, az arra jogosultak milyen indítványt terjesztettek elő, a nyomozás anyagának ismertetésekor tolmács működött-e közre, illetve az ismertetés felolvasással történt. Ez utóbbi esetben meg kell jelölni azt az okot, amely az ilyen ismertetési módot szükségessé tette.
94. A nyomozás anyagának ismeretéről felvett jegyzőkönyvet a terhelttel és a jelen volt egyéb személyekkel is alá kell írni.

I) Vádirat

95. Ha a nyomozó hatóság a nyomozást befejezte (Bp. 135. §) és a vádemelés indokolt, vádiratot kell készíteni.

Átmenetileg, amíg a nyomozó hatóság vádiratkészítési feladatait nem látja el, a nyomozás anyagának ismertetése után a nyomozási iratokat haladéktalanul megküldi az illetékes ügyésznek, aki az iratok megérkezésétől számított legrövidebb időn belül, de legfeljebb 6 nap alatt köteles a vádiratot elkészíteni és azt a bírósághoz benyújtani.

A megyei (fővárosi) ügyész a 6 napi határidőt indokolt esetben a vádiratkészítő ügyész előterjesztése alapján 15 nappal meghosszabbíthatja. Azokban az ügyekben, amelyekben a nyomozás anyaga rendkívül terjedelmes, illetőleg bonyolult ténybeli és jogi megítélést igényel, a vádiratot annak az ügyésznek kell elkészíteni, aki a konkrét ügyben a nyomozás tényleges felügyeletét ellátta, kivéve a kihelyezett ügyészt, aki vádiratot nem készít. Ha a kihelyezett, vagy kijelölt ügyész által felügyelt terjedelmes, bonyolult ténybeli és jogi megítélésű ügyről van szó, a vádiratot annak az ügyésznek kell elkészíteni, aki a tárgyaláson a vádképviselőt el fogja látni.

96. A vádiratnak a Bp. 138. §-ában meghatározott tartalmi kellékeit a következő sorrendben kell tartalmaznia:

- a) a vádiratot készítő ügyészség megnevezése, az ügy száma,
- b) a büntett és az elsőrendű terhelt nevének megjelölésével arra való utalás, hogy a vádirat milyen ügyben készült,
- c) a terhelt (terheltek) részletes személyadatainak és annak megjelölése, hogy vele (velük) szemben milyen időtartamú kényszerintézkedést alkalmaztak,
- d) a terhelt (terheltek) ellen emelt vád, a bűncselekmények felsorolásával és azok törvényi minősítésével,

- e) a vádemelés alapjául szolgáló tényállás leírása, a bizonyítékok ismertetésével, valamint a cselekmény társadalmi veszélyességének megítéléséhez szükséges tárgyi és személyi körülmények megjelölése, — amennyiben terjedelmes, bonyolult a tényállás, egyes cselekvőségek leírása után a vádirat megjelölheti, hogy a leírt cselekvőség a terhelt ellen emelt vád melyik részét valósítja meg,
- f) ha a bűncselekmény magánindítványra üldözendő, annak előadása, hogy a magánindítványt előterjesztették,
- g) a polgári jogi igény tekintetében tett ügyészi nyilatkozat,
- h) a nyomozás során lefoglalt bűnjelekre vonatkozó ügyészi indítvány,
- i) a büntető eljárás során felmerült bűnügyi költségek összegszerű megjelölése mellett a bűnügyi költségek viselése tekintetében tett indítvány,
- j) a kényszerintézkedések alkalmazására tett indítvány,
- k) ha a terheltnek biztonsági őrizetbe helyezése szükséges, az erre irányuló indítvány,
- l) az ügyész nyilatkozata a tárgyaláson való részvételre,
- m) a bíróság illetékességének és hatáskörének megjelölése,
- n) a vádirat keletkezése és aláírása,
- o) a tárgyalásra idézendők jegyzéke.

J) A terhelt és a védő jogainak biztosítása

97. A nyomozó hatóságnak és a nyomozás törvényessége felett felügyeletet gyakorló ügyésznek alapvető kötelessége az egész nyomozás során az, hogy az igazság felderítését, valamint az anyagi és alaki védelem elvének következetes érvényesülését biztosítsa.

A felügyeletet ellátó ügyész ennek érdekében a nyomozás anyagának felülvizsgálata, egyes nyomozási cselekményekben való személyes részvétel során vizsgálni és ellenőrizni tartozik azt, hogy a terhelt az őt megillető jogokat, így elsősorban a Bp. 47. § (2) bek. biztosított jogait gyakorolhatta-e.

98. Ugyancsak köteles az ügyész azon is őrködni, hogy a terhelt, vagy hozzátartozói által megbízott védő a nyomozás során is élhessen a Bp. 52. § (1) bek. és a 132. § (1) bek. biztosított jogaival.

A terhelt, a terhelt-társak kihallgatása, egymással vagy a tanúkkal való szembesítése után általában nem kell tartani az eljárás sikerének meghiúsításától, így a nyomozás ilyen időszakában az iratmegtekintés általában engedélyezhető.

K) A bűnügyi költségek nyilvántartása a nyomozás során

99. A nyomozás során az állam által előlegezett bűnügyi eljárási költségek nyilvántartása és megtérítése érdekében:

a) A nyomozó hatóságok és a nyomozó hatóságok által a Bp. 89/A. § (1) bek. alapján megbízott államigazgatási szervek (pénzügyőrség, vármőrség) minden egyes bűnügyben a nyomozást elrendelő határozat meghozatala, illetve kézhezvétele után nyomban költségjegyzéket fektetnek fel és azt a bűnügyi iratoknál a nyomozást elrendelő határozat előtti lapszám alatt befűzve kezelik.

b) A nyomozó hatóságok eljáró tagja és közgei a nyomozás során felmerült és az állam által előlegezett bűnügyi költséget a költségjegyzékben külön tételszám alatt, az előlegezés időbeli sorrendjében bevezetik és a kifizetés alapjául szolgáló bizonylatokon (szakértői díjat megállapító határozat, tanú-díjutalvány, úti számla) a költségjegyzék vonatkozó tételszámát ~~feltüntetik~~ *bevezetik* *foganatosítják*.

c) A költségjegyzékbe be kell vezetni a nyomozás során a szakértők részére megállapított díjat, továbbá a bírósági orvosok által a nyomozás során végzett boncolás és elmeállapot megvizsgálás megállapítandó díját mindazokban az esetekben, amikor a bírósági orvos díja és költségei — az eljárási szabályok értelmében — magánfelet terhelnek, a tanúk részére a 10.1954. (IX. 1.) M. T. sz. r. alapján megállapítandó és előlegezendő díjakat, továbbá a kiküldetésekkel kapcsolatban felszámított és előlegezett úti- és ételmezési költségeket.

Élelmiszerhamisítással kapcsolatos bűnügyben a Fővárosi Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet, valamint a vidéki megyei minőségvizsgáló intézetek által a nyomozó hatóság megkereséseire teljesített vizsgálatok és vélemények után járó szakértői díjat az a szerv köteles előlegezni, amelynek eljárása során a vizsgálat szükséges volt. Az így előlegezett szakértői díjat a költségjegyzékbe ugyancsak fel kell venni.

Az előlegezett szakértői díjat a vegyvizsgálatot végző intézet felügyeletét ellátó tanácsi v. b. csekkszámlájára kell átutalni. Ugyancsak költségjegyzékbe kell foglalni az Országos Vegyészeti Intézet által teljesített vizsgálatok, hullaládák és bűnjelek, valamint az előzetes letartóztatottak szállítási költségeit.

A Bp. 124. §-a alapján elrendelt zár alá vétel foganatosításával kapcsolatban felmerült költségekről a bíróság köteles a zár alá vételt elrendelő nyomozó hatóságot értesíteni. A nyomozó hatóság a zár alá vétellel kapcsolatban felmerült költségeket költségjegyzékbe foglalja.

Egyéb költségeket a büntető eljárás nyomozási szakában költségjegyzékbe felvenni nem szabad.

d) Ha a nyomozást, vagy egyes nyomozási cselekményeket nem az egyébként illetékes nyomozó hatóság végezte, a kiküldetési költségekből a költségjegyzékbe csak azt az összeget lehet bevezetni,

amelyet a területileg illetékes nyomozó hatóság a bűnügy helyszíni nyomozásával kapcsolatos kiküldetése során felszámíthat.

- e) Amennyiben az ügyben a rendőrség nyomozott, a fentiek szerint kiállított és az iratokhoz fűzött költségjegyzéket a nyomozást befejező határozat meghozatala után az iratokkal együtt az ügyésznek köteles megküldeni. Az ügyészség, eljárása során felmerült további költségeket a rendőrség által felfektetett költségjegyzékbe folytatólagosan bevezeti és az iratokkal együtt a bírósághoz továbbítja.
 - f) Az ügyészség a bűnügyi költségösszetszerű megjelölése mellett, a nyomozás során felmerült bűnügyi költség viselése tekintetében a vádiratban indítványt köteles tenni.
 - g) Ha a nyomozó hatóság a nyomozást megszüntette, az esetleges felmerült bűnügyi költségeket az állam viseli akkor is, ha a nyomozás megszüntetése a Bt. 56. §-a alapján történt.
100. Az 1953. évi 13. sz. tvr. 18. §-a alapján jelen utasításom valamennyi nyomozó szervre kötelező.

IV.

101. A nyomozás törvényessége feletti felügyelet vonatkozásában 1953. óta kibocsátott legfőbb ügyészi utasítások ma már szinte áttekinthetetlen tömege jelentős mértékű akadályát képezi a bűnügyi munkának. Ezért vált szükségessé az utasítások egységes rendszerbe való foglalása és kiadása.

A jelen utasítás hatálybalépésével egyidejűleg az azzal ellentétes, legfőbb ügyészi, illetőleg legfőbb ügyészi, igazságügyminiszteri és belügyminiszteri együttes utasítások hatályukat veszítik. Így különösen:

- 1. A 325/1953. I. M. B. M. sz. utasítás, a bűnügyi nyomozás munkájának megjavításáról.
- 2. A 326/1953. I. M. B. M. sz. utasítás, a 325/1953. sz. utasítás végrehajtásáról.
- 3. 21/1953. Legf. Ü. sz. utasítás a bűnügyi nyomozás törvényessége feletti felügyelet végrehajtásáról és az ügyészi nyomozás megszervezéséről.
- 4. 1420/1953. B. M. ORFK.—Legf. Ü. sz. utasítás, a 325/1953. I. M. B. M. sz. közös utasítás végrehajtásával kapcsolatban.
- 5. 9863/3—24/1953. Legf. Ü. sz. utasítás, a 325/1953. I. M. B. M. sz. közös utasítás végrehajtásával kapcsolatos egyes intézkedésekről.
- 6. 0413/1954. TÜK. B. M. Legf. Ü. sz. együttes utasítás a rendőrségi szervek nyomozásának törvényessége feletti ügyészi felügyeletről.

7. 0786/1954. T.Ü.K. Legf. Ü. sz. utasítás a rendőrörsök nyomozási munkájának szabályozásáról.
8. 65/1954. Legf. Ü. (Ü. K. 8.) sz. utasítás a büntetőperrendtartás módosításáról szóló 1954. V. tvr. alkalmazásáról a bünygyi munkában.
9. 21/1956. Legf. Ü. B. M. sz. együttes utasítás a nyomozás egy-szerűsítésére ~~tervezett~~ intézkedésekről.
10. 43/1955. T.Ü.K. Legf. Ü. sz. utasítás a felettes szervek értesítéséről az alkalmazottaik ellen indult büntető eljárás esetében.
11. 22/1956. Legf. Ü. sz. B. M. sz. utasítás a védő jogainak a nyomozás során való fokozott biztosításáról.
12. 6/1956. Legf. Ü. sz. utasítás a szakértők alkalmazásáról és díjazásáról.
13. 19/1956. Legf. Ü. B. M. I. M. sz. utasítás a nyomozás során felmerült bünygyi költségek nyilvántartásáról és a megtérítésének szabályozásáról.
14. 68/1954. Legf. Ü. sz. utasítás a vádirat tartalma, formája és szerkesztési módja tárgyában.

B u d a p e s t , 1958. évi április hó 11. napján.

(DR. SZÉNÁSI GÉZA s. k.)

legfőbb ügyész.

BÜNYÜGI ÜGYVITELI SZABÁLYZAT

A legfőbb ügyész 8/1958. Legf. Ü. sz. utasításával megszüntette az előzetes ellenőrzés intézményét és meghatározta a bűnügyi nyomozás közös szabályait.

Fentiek alapján a bűnügyi iktatás rendszerét az alábbiakban állapítom meg:

I. Általános rendelkezések

1. Erkeztetés.

Minden iratot, minden olyan panaszt, feljelentést, saját kezdeményezést, büntető feljelentést (nyomozó és rendőr által készített), bejelentés hivatalos észlelésről, tudomásrajutásról készített jelentést, feljegyzést, más, vagy rendőri hatóságtól, szervtől érkező iratot, amely bűncselekmény gyanújára utaló adatokat tartalmaz — a rendőrkapitányságon ~~és~~ őrs-höz való érkezéskor — érkezési bélyegzővel (dátum-bélyegző) kell ellátnia (érkezés éve, hónapja, napja) a segédhivatal vezetőjének, bűnügyi iktatónak, őrsparancsnoknak.

2. Szignálás és nyomozást elrendelő határozat készítése.

- a) A bekérkezett és bűncselekmény alapos gyanújára utaló iratokat a járási, valamint a városi és járási kapitányságok ~~kapitányság~~ vezetője, a városi és kerületi kapitányságokon a bűnügyi osztály (alosztály) vezetője, megyei rendőrfőkapitányságon a főkapitány helyettese, a budapesti rendőrfőkapitányságon a bűnügyi, társadalmi tulajdon védelmi osztály vezetője köteles szignálni.
- b) A szignáló köteles feltüntetni az irat külzetén a bűncselekmény megnevezését (tt. lopás, személyi tulajdon elleni sikkasztás, áldrágitó üzérkedés stb.), a szignálás keltét, a szignáló nevét és ha szükséges, a következő jelzéseket is: »őrizetes!«, »bűnjeles!«, »halott!«, »Sürgős!«, »Velem!« stb.
- c) A szignált ügyiratokat ezután a segédhivatalnak, vagy a bűnügyi iktatónak kell visszaadni. A segédhivatal, vagy a bűnügyi iktató az iktatott ügyiratokat a járási rendőrkapitányságoknál a bűnügyi alosztályvezetőnek, a városi, kerületi rendőrkapitányságoknál — amennyiben csoportok működnek a bűnügyi osztály, alosztály szervezetében — a csoportvezetőknek, egyébként közvetlenül a

bűnügyi alosztályvezetőknek, a megyei rendőrfőkapitányságokon a bűnügyi, társadalmi tulajdon védelmi osztály vezetőjének, a budapesti rendőrfőkapitányságon a csoportvezetőknek adja át munkakönyvbe beírva. (Az őrsök ügyeit a bűnügyi alosztályvezetők intézik közvetlenül. Ezeket az ügyiratokat az alosztályvezetők munkakönyvébe kell beírni.)

- d) A nyomozás elrendelése (nyomozást elrendelő határozat készítése) vagy megtagadása az iktatás után történik, a legfőbb ügyész 8/1958. Legf. Ü. sz. utasítása III. fejezetének 8., 9., 10., 11. pontja alapján.

3. Bűnügyi iktatókönyvbe kerülő iratok:

Bűnügyi iktatókönyvbe kell iktatni valamennyi állampolgár, hatóság, intézmény, hivatal, szerv, nyomozó, őrs által tett büntető feljelentést.

- a) A bűnügyi iktatókönyvbe iktatott ügyiratokban vagy el kell rendelni a nyomozást, vagy megtagadó határozatot kell hozni. Amennyiben a megtagadás a BTA. 56. §-a alapján történt és fegyelmi eljárást kezdeményeztek az ügyben, úgy a fegyelmi hatóságot fel kell hívni a fegyelmi határozatok megküldésére és az iratokat a fegyelmi határozat beérkezéig határidőbe kell kezelni.

4. Munkakönyvek:

Az iktatás alosztályokra, illetve csoportokra, osztályokra történik, tehát minden alosztályvezetőnek, vagy ahol az iktatás csoportokra, vagy osztályra történik, úgy minden csoportvezetőnek, osztályvezetőnek egy-egy munkakönyvet kell rendszeresíteni, amellyel visszaadják a segédhivatalnak, vagy az iktatónak az elintézett ügyiratokat. Az alosztályvezető, csoportvezető munkakönyvét a kapitányság — vagy osztályvezető havonként köteles ellenőrizni, összeegyeztetve az iktatókönyvvel és ahol hibát talál, ott intézkedik annak kijavításáról. Ellenőrzésének tényét keltezéssel és szignóval kell jelölni.

5. Iktatókönyvek ellenőrzése.

A bűnügyi és a közigazgatási iktatókönyvet a kapitányság —, az osztály vagy az alosztályvezető mindennap köteles ellenőrizni oly formában, hogy a kiadott szignált ügyiratokat beiktatták-e, s hogy az iktatások az új Ügyviteli Szabályzatban lefektett rendelkezések szerint történik-e. Ha hibát talál, köteles azt azonnal kijavíttatni az iktatóval. Ellenőrzésének tényét keltezéssel és szignóval kell jelezni.

6. Bűnügyi iktatókönyv.

A bűnügyi iratok iktatását az erre a célra rendszeresített, bűnügyi iktatókönyveken kell végezni. Az íveket az év végén le kell zárni és könyvalakba kell bekötetni. Kisforgalmú szerveknél — a szokásos ügyiratforgalomnak megfelelően — előre bekötött iktatókönyvet kell használni.

A bűnügyi iktatóív raktári száma: V—28.

A bűnügyi iktatívet minden év elején 1-gyel kell kezdeni.

A segédhivatal vagy a bűnügyi iktató az iktatásra átadott ügyiratokat mindennap köteles beiktatni és munkakönyvbe beírni, átadni a bűnügyi osztályvezetőnek, a szignáláskor feltüntetett fontossági sorrend szerint (örizetes, bűnjeles stb.).

II. Bűnügyi iratok kezelése

1. Bűnügyi iratok iktatása és alszámozása.

a) Az alapiktatást és az alszámozást is kék tintával kell végezni.

b) *A bűnügyi iratok iktatása a következőképpen történik:*

Az »érkezés hónapja és napja« rovatba az iktató azt a keltet írja, amely napon az ügyiratot beiktatta.

A »szám, előadó, beadó hivatal« rovatba a megfelelő helyre beírja az iktatás számát, a csoport vagy az előadó nevét, a beadó hivatal vagy vállalat nevét, illetve jelentés, panaszjegyzőkönyv, feljegyzés, büntető feljelentés szót, alája baloldalt a beadvány keltét, jobbra az esetleges számot.

A »tárgy« rovatba be kell írni a sértett vagy a panaszos nevét, lakhelyét, továbbá a gyanúsított személynek összes rendelkezésre álló személyadatait és a cselekmény minősítését.

Ha az iktatáskor a tettes vagy a tettesek ismeretlenek és a nyomozás folytán kilétük ismertté válik, akkor az ügyirat kivezetésekor a terhelt vagy terheltek nevét, összes személyi adatait is be kell pótlólag írni az adott iktatásnál, vagy a tárgyrovatba, vagy az 5, 8-as alszám helyén. Ha ez a hely sem volna elegendő, akkor pótlapot kell az iktatókönyvbe ragasztani és azon feltüntetni a további terhelteket és azok személyi adatait. A pótlap nagysága a terheltek számától függ. A pótlapra rá kell írni az ügy iktatószámát és az előadó nevét, az azonosítás érdekében.

A tárgyrovatban minden esetben pontosan fel kell tüntetni a bűncselekmény megjelölését és azt, hogy személyi vagy társadalmi tulajdon ellen követték-e el. A bűncselekmények megnevezését a Statisztikai Utasítás I. sz. Függelékében feltüntetett elnevezés szerint kell beírni.

Ha az ügyben bűnjel is van, akkor a tárgyrovat jobb alsó sarkába piros ironnal vagy tintával kell beírni az érdekelteknél az »E« betűt és a letéti napló számát, tárgytételeknél pedig a »T« betűt és a letéti napló számát, törve az évszámmal mintkét esetben.

c) Ha az alapiktatáshoz újabb irat érkezik, akkor az iktatást az 1-es alszámmal kell tovább folytatni. Az alszámozásnál az alszámozás keltét a küldő hatóság, szerv stb. nevét, számát és mellékelek számát kell írni.

A »pótnyomozás« c. rovatba akkor kell beírni az alszámozás keltét, amikor az ügyészség a nyomozás iratait visszaküldi a kapitányságnak. Ugyanakkor a soronkövetkező alszámnál be kell írni az ügyészség megnevezését, számát és a melléktelek számát is. Tehát a pót nyomozás rovatba nem szabad beírni eszközölni abban az esetben, amikor a nyomozást a rendőrség folytatta le és a betervezett iratokat egyes nyomozási cselekmények elvégzése végett, a kapitányság visszaküldi az őrsnek. Ilyen esetekben a kivezetést azon a számon, alszámon kell végezni, amelyen az ügyiratot a kapitányságon iktatták, alszámozták. Az alszámozást visszamenőlegesen lehet végezni, tehát nem kell új számra átiktatni az előző évi iktatásokat. Ezt a módszert azonban csak minden évben április 1-ig lehet alkalmazni. Január 1. és április 1. között az alapiktatáshoz érkezett iratokat piros tintával kell alszámozni.

Az alapirathoz április 1. után érkezett iratokat újabb alszámmra iktatni nem lehet. Április 1-én gondoskodni kell az előző évről nyílt ügyeknek a f. évben új számra való átiktatásáról. Az új számmal az alapiktatásnál az »alapszám elintézési« rovatában fel kell tüntetni. Az új számra való iktatásnál ugyancsak piros tintával fel kell a »beadó fél« rovatában tüntetni a múlt évi iktatószámot. Az új számra történő átiktatáskor új statisztikai adatlapot kiállítani természetesen nem kell. 1958. évben jelen utasítás hatályba lépésétől számított három hónapig, tehát október 1-ig lehet az alapiktatáshoz érkezett iratokat tovább alszámozni.

1958. október 1. után az alapirathoz érkezett újabb iratok esetében gondoskodni kell az új számra való beiktatásról. Abban az esetben, ha az iktatóíven levő valamennyi alszámot igénybevettek és további alszámozás válik szükségessé, az iktatást az iktatóívhez csatolt pótvíven kell tovább folytatni.

Ha a jóváhagyott, felfüggesztett, megszüntetett vagy megtagadott ügyeket az ügyészség visszaküldi, az ügyiratot a soronkövetkező alszámmra kell iktatni.

A nyomozást elrendelő határozattal iktatott ügyek itatószámát piros tintával, vagy írónnal be kell karikázni a statisztikai összeállítás megkönnyítése érdekében.

2. Névmutatókarton készítése a gyanúsítottakról.

A Bűnügyi Nyilvántartási Utasítás (az ORFK. vezetőjének 5. sz. utasítása) V. fej. 1. pont rendelkezései szerint az ORFK. Társadalmi Tulajdon Védelmi és Bűnügyi Osztálya, a Vasúti Főosztály szervei, a Pest megyei Rendőrfőkapitányság bűnügyi szervei kötelezettek budapesti vonatkozású ügyeikben, valamint a budapesti rendőrfőkapitányság, a budapesti kerületi rendőrkapitányságok és a budapesti közlekedérendészeti osztály a gyanúsítottakról kartont készíteni és a budapesti rendőrfőkapitányság bűnügyi segédhivatalának megküldeni.

A bűnügyi iktatókönyvbe iktatott összes gyanúsítottakról mutatókartont kell kiállítani és azokat a budapesti rendőrfőkapitányság bűnügyi segédhivatalába kell eljuttatni.

Ezeket a kartonokat az ügyiratok iktatásakor kell kiállítani és 24 órán belül megküldeni. Ha az iktatáskor a tettes ismeretlen, akkor az ügyirat befejezése és az iktatókönyvből történő kivezetése alkalomával kell kiállítani a kartont és 24 órán belül megküldeni.

Ha az iktatáskor a gyanúsított összes személyi adatai nem voltak ismeretesek, akkor egy újabb kartont is fel kell küldeni, teljes személyi adatokkal, a kivezetést követő 24 órán belül. Férjes asszonyról 2 db kartont kell kiállítani, pl. Nagy Istvánné született Kiss Borbála, és Kiss Borbála férjezett Nagy Istvánné.

A kettő vagy több vezeték-, illetőleg keresztnévűekről ugyancsak kettő, illetőleg annyi kartont kell kiállítani, ahány vezeték-, illetve keresztnévük van. Pl. Mohácsi Kurucz Péterről 3 db-ot, Henczidai Mészáros László Jánosról 4 db-ot.

A kartonokat tintával vagy gépirással, olvashatóan kell kiállítani és a kartonok felső részére az adott szerv fejbélyegzőjét kell nyomni.

A kartonkiállítás tényét az iktatóív »tárgy« rovatának jobb felső sarkába kell bejegyezni »K« betűvel, de már csak akkor, ha teljes adattal állították ki és küldték meg. A kartonokat »kézbesítési ív«-vel kell megküldeni és az átvétel igazolásának visszaérkezése után a bűnügyi irattár 1. sz. előtt kell gyűjteni, időrendi sorrendben.

3. Statisztikai adatok feltüntetése.

Társadalmi tulajdon sérelmére elkövetett lopásoknál és sikkasztásoknál a tárgyi rovatba fel kell tüntetni a kárértéket a következő módon: —500 Ft, ez a jelzés azt jelenti, hogy a kárérték 500 Ft-on aluli,

+500 Ft, ez a jelzés azt jelenti, hogy a kárérték 500 Ft-on felüli.

Árdrágító üzérkedésnél a tárgy rovatban fel kell tüntetni, hogy az üzérkedést iparcikkal vagy mezőgazdasági termékkel követték-e el. Pl. Horváth Miklós (összes személyadatok) ellen árdrágító üzérkedés, iparcikkal.

A statisztikai összesítés megkönnyítése érdekében az iktatóív tárgy-rovatának bal alsó részén jelezni kell azt, hogy a nyomozás elrendelésének ki a kezdeményezője (bűnügyi, statisztikai jelentés I. rész: 4, 5, 6. rovata).

A nyomozás elrendelése kezdeményezőjének azt kell tekinteni, aki a bűncselekmény elkövetését felfedezi és azt a rendőrség tudomására hozza. Pl. ha egy személy rendőrhöz megy panasszal és erről az jelentést tesz, akkor ez az ügy nem a rendőrség kezdeményezéséből indult ki, hanem a panasz alapján. Ilyen esetben a tárgyrovat bal alsó sarkába azt kell beírni: panasz.

Ha olyan ügyet adnak át más rendőri szervnek nyomozás továbbfolytatás végett, amelyben nyomozást már elrendeltek, a statisztikai adatlapot az ügyirattal együtt kell küldeni.

Ha más rendőri szervtől nyomozás végett olyan ügyiratot kapnak, amelyben a nyomozást a küldő szerv már elrendelte, a nyomozás befejezése után a statisztikai adatlapot ki kell tölteni és a megfelelő

helyen fel kell dolgozni. Az adatlapot akkor is ki kell tölteni, ha nem az eljáró szervnél iktatták először a bünyügyi iktatóba az ügyet. Ebben az esetben a bűncselekményt a nyomozást lefolytató szervnél kell megtörtént bűncselekményként beszámítani.

A Bünyügyi Statisztikai Jelentés I. rész »Megjegyzés« rovatában fel kell tüntetni, hány ügyiratot adtak vagy vette át a tárgyhónapban más rendőri szervtől.

Ha más hatóságnak, pl. Katonai Ügyészségnek, Tanácsnak adnak át ügyiratot, az adatlapot ki kell tölteni és az összesítés alkalmával mint átadott ügyet kell kezelni.

4. Név- és tárgymutatózás.

Az ügyiratok könnyebb megtalálása és priorálása céljából az iktatókönyv mellett név- és tárgymutatót kell vezetni. Legcélszerűbb ezt regiszteres alakban összefűzni, illetve bekötetni előre, mert így kevésbé rongálódik. Nagyobb forgalmú kapitányságokon BA-BE-BI-BO-BU rendszer, vagy a gyakran előforduló nevek, mint pl. Kiss, Kovács, Nagy, Szabó, részére külön lapokat fenntartani, a K, az N, illetőleg az Sz. betűjelnél.

a) A vezérszó elé kell írni az iktatás napját.

b) A vezérszó rovatának kitöltése a következő:

A név nélküli ügyeket, az ügy lényegét kifejező vezérszó kezdőbetűjénél esetleg több vezérszó alkalmazásával is mutatózni kell, ha az ügyiratban személynév vagy személynévek szerepelnek, akkor az iktatás alapján kell mutatózni. Bünyügyeknél az összes feljeleneteket, sértetteket, az összes gyanúsítottakat és az összes bűnrészeseket (orgazda, tettestárs stb.) névszerint külön-külön kell mutatózni.

c) A »tárgy« rovatba az ügydarab tartalmát néhány szóval kell bejegyezni. Tárgyi mutatózásnál a helység-, utcanéveket is figyelembe kell venni.

d) »Az ügy alapszáma« rovatba az ügy iktatószáma kerül.

e) A mutatózást végző az iktatókönyv bal alsó sarkába tett kézjeggyével igazolja a mutatózás megtörténtét.

f) Minden esetben úgy kell mutatózni, hogy a keresett ügyek a későbbiek folyamán is megtalálhatók legyenek.

5. Idegen számmutatózás.

a) Az idegen számmutatókönyv a más rendőri szervektől és hatóságoktól, szervektől, vállalatoktól stb. érkező ügyiratonak számok szerinti nyilvántartása. Az idegen számmutatókönyvet minden középfokú rendőri hatóságnál és minden rendőrkapitányságon vezetni kell.

- b) Az idegen számmutató 1—0-ig számozott fejrovatokat tartalmaz. Az idegen számot abba a rovatba kell bejegyezni, amely rovat mutatószáma az idegen szám utolsó számjegyének megfelel.
- c) A rovatok mindegyike 3—3 alrovatra oszlik, amelyek közül az elsőbe az idegen ügyirat iktatásának kelte, a másodikba az idegen szám, a harmadikba pedig megfelelő saját iktatószám kerül bejegyzésre.
- d) A gyakran előforduló hatóságok (megyei főkapitányságok, ügyészségek stb.) részére külön lapokat kell fenntartani (regiszteres felosztás).
- e) A más rendőri szervek vagy idegen hatóságok nevét a beírt idegen és saját szám fölé kell írni.

6. Kivezetés.

Az »alapszám elintézése« rovatba be kell írni mindazokat az intézkedéseket, amelyek az alapirattal történnek, így az átiratokat, megkereséseket, határidőket. Minden esetben meg kell jelölni a címzett hatóságot, szervet is.

- a) Abban az esetben, ha az alapszám alatt véglegesen elintéztetést nyer az ügyirat, akár befejező határozattal, akár felfüggesztéssel, megszüntetéssel vagy megtagadással, akkor az iktatással megbízott személy a »vádemelés, felfüggesztés, megszüntetés, megtagadás« rovatnál a megfelelő helyre beírja a továbbítás hónapját és napját. Az »alapszám elintézése« rovatba pedig azt írja be, hogy melyik ügyészségre küldték meg az ügyiratokat.
- b) A közbeeső intézkedések, mikor pl. a rendőrkapitányság megkeresést küld egy másik hatósághoz, »ad« jelzéssel kell kivezetni az iktatóíven. Alapszám esetében az alapszám elintézése, alszám esetében az »elintézés módja és ideje« rovatnál.
- c) A feleknek szóló határozatok elküldését is jelezni kell az iktatóíven, »fél« szóval és a kelettel. Ha nincs írtva, akkor az alapszám kivezetési rovatában, ha alszámozzák az ügyészségtől visszaérkezett, jóváhagyott határozatokat, akkor a megfelelő alszám kivezetési rovatában.
- d) Az alszámok alatt történő intézkedéseket az elintézés módja és ideje rovatba kell bevezetni. (Alszámok kivezetési rovata.)

Ha azonban az ügyiratnak vádemelés, felfüggesztés, megszüntetés, megtagadás végett az ügyészséghez való megküldése pl. a 4-es alszám után történik, akkor a 4-es alszám elintézési módja és ideje rovatot dőlt vonallal át kell húzni (ez jelenti a csatolást az alapszámhoz). Ugyanakkor azonban a vádemelés stb. rovatba be kell írni az elküldés hónapját és napját s az alszám kivezetési rovatába pedig azt, hogy melyik ügyészségre küldték az ügyiratot.

- e) A »statisztika« rovatba annak a hónapnak és napnak megjelölését kell írni, amikor a nyomozás irata kivezetés végett az iktatóhoz

kerül és amikor a bűnügyi statisztikai adatlapot expedálás előtt az ügyiratból vagy expedálás után az irattári példányból kiemeli.

- f) Mindazon ügyekben, amelyekben a nyomozást határozattal nem rendelték el, tehát megtagadták, a kivezetés az előbbieket szerint történik, azzal a különbséggel, hogy a kivezetés keltét a megtagadás című rovat után kell írni.

7. Leszerelés.

- a) A leszerelés (az ügyirat szétválasztása, a címzetthez elmenő és a maradó része) az előadó által átadott Kiadói Utasítás alapján történik.

Az előadó kötelessége a Kiadói Utasításban feltüntetni, hogy az ügyirat melyik részét akarja továbbítani, illetve melyik részét akarja, hogy az irattárban maradjon. Kiadói Utasítást az ügyirat irattári példányának 1. oldalán kell feltüntetni, kivéve az »E« és a »VE« esetet, amikor a továbbítandó részen kell feltüntetni, mivel ilyen iratokból nem marad irattári példány.

- b) Ha az elküldendő iratból, átiratból, megkeresésből marad irattári példány, akkor azon a következő jelzést kell feltüntetni: »Exp. vagy tov. 1958. V. 20. Fazekas.« Ugyanezt kell tenni azoknál az ügyiratoknál is, amelyeknél határozatot küldenek a feleknek. Ez a jelzés a továbbítás igazolását jelenti.
- c) Kiadói Utasítás nélkül a segédhivatal nem vehet át továbbításra ügyiratot. A segédhivatali beosztottak ugyanis nem dönthetik el és nem is illetékesek arra, hogy az ügyirat melyik részét kell elküldeni, illetve melyik része marad irattárban.

8. Postázás, kézbesítés.

- a) A leszerelt ügyiratok elmenő részét a postázó borítékba teszi. A borítékra minden esetben rá kell írni a bennelevő ügyirat számát és + jellel a mellékletek számát. Ha egy hatósághoz, szervhez stb. több ügyiratot kell megküldeni, akkor a boríték nagyságának megfelelően, több, ugyanannak a hatóságnak, szervnek stb. szóló ügyiratot lehet beletenni. Ilyen esetekben az ügyiratok számát és mellékletét a borítékon egymás alá kell írni.

- b) A postázás, tehát az ügyirat elküldése címzettnek háromféleképpen történhet: 1. Magyar Posta, 2. Futárszolgálat, 3. Saját kézbesítő, kézbesítés által.

1. A Magyar Postán keresztül közönséges, ajánlott, tértivevényes levélként (közönséges vagy ajánlott tértivevényes), illetve ugyanazok »expressz« jelzéssel is küldhetők a borítékok. A közönséges leveleket vagy iktatószám szerint írjuk be a postakönyvbe, feltüntetve a mellékleteket és azt, hogy hova akarjuk küldeni, vagy csak azt kell írni, hogy pl. 50 db közönséges levél.

Az ajánlott leveleknek külön postakönyvet kell felfektetni, amelybe minden esetben be kell írni a levelek (ügyiratok) iktatószámát, a címzettet és annak állomáshelyét. A posta minden beírás után külön-külön beírja a továbbítási ragszámot, tehát ezek alapján könnyen kimutatható az elküldés, reklamáció esetén.

A leveleken, küldeményeken a címezést, valamint a feladó megjelölését és címét pontosan és jól olvasható módon kell feltüntetni. Ha a postai szállítási költség a címzettet terheli, akkor a küldeményen »Hivatalból díjköteles«, más esetben »Hivatalból díjátalányozva« megjelölést kell használni. Az ajánlott és expressz küldeményeknél az »Ajánlott«, illetőleg az »expressz« jelzést, tértivevényes leveleknél pedig a »Tértivevényes« megjelölést kell használni.

2. A Futárszolgáltatnak ugyancsak borítékban kell leadni az általuk kézbesítendő leveleket. Ezekben is fel kell tüntetni az iktatószámokat és a mellékleteket.
3. Saját kézbesítő vagy kézbesítés esetén vagy kézbesítőkönyvvel, vagy kézbesítői ívvel kell továbbítani az ügyiratokat. Mindkét esetben fel kell tüntetni az ügy iktatószámát, a mellékletek számát és a címzettet. Ezeket az ügyiratokat nem kell, de ajánlatos borítékba tenni és úgy küldeni.

Ha a kézbesítés kézbesítési ívvel történik, akkor azt az ügyirat átvétele után (átvevő és kézbesítő részéről aláírva) vissza kell juttatni a segédhivatalnak. Ott a kézbesítési ívet a megfelelő számú irattári példányhoz csatolva kell megőrizni.

- c. Tértivevényes küldés esetén csakis az Rk—10-es raktári számú tértivevényt lehet használni. E tértivevényt a rovatoknak megfelelően, olvashatóan kell kitölteni és hátoldalára minden esetben rá kell nyomni vagy írni a hatóság vagy szerv megnevezését és címét, valamint az előadó emelet- és szobaszámát.

A tértivevényeket a segédhivatalba való visszaérkezés után vagy irattárba kell helyezni (feleknek szóló határozatoknál), vagy át kell adni az előadóknak az ügyiratokhoz való csatolás végett.

9. Irattározás.

- a) A vádemelési javaslattal, nyomozásmegszüntetéssel, felfüggesztéssel vagy megtagadással befejezett ügyiratokat irattárba helyezni csak a BP-ben foglalt rendelkezések szerint meghozott határozattal történt érdemi intézkedéssel szabad.
- b) A rendőrsők bűnügyi vonatkozású ügyiratokat irattárba nem helyezhetnek. Az általuk befejezett bűnügyi vonatkozású iratok irattározása az érdemi revízió gyakorlása után a városi, illetve a járási rendőrkapitányságon történik.
- c) A bűnügyi iktatóba iktatott ügyiratokat irattárba helyezni a járási városi, kerületi és a vasúti rendőrkapitányságokon csak

a bűnügyi alosztály vezetőjének, a megyei (budapesti) rendőrfőkapitányságokon pedig a társadalmi tulajdon védelmi, illetőleg a bűnügyi osztály vezetőjének írásbeli utasításával vagy jóváhagyásával lehet.

d) *Az irattáros feladata.*

Az iktatott ügyiratoknak előiratokkal való felszerelése, a tértivevények kezelése, illetve az ügyiratokhoz való csatolása, a határidős ügyiratok kezelése, a határidőnapló kezelése és az ezzel kapcsolatos teendők elvégzése, az irattárban levő ügyiratok és segédkönyvek kezelése, megőrzése, az irattárban levő ügyiratok kiadása. Az irattáros az ügyiratokat »sima« munkakönyvvvel veszi át a kiadótól. Ahol az *irattárosi teendőket is a kiadó látja el, ott munkakönyvet nem kell vezetni.*

Az iratok irattári kezelése az alszámos rendszer szerint történik. Ennek az a lényege, hogy ugyanarra az ügyre vonatkozó minden ügyiratot egész éven át ahhoz a számhoz kell csatolni és az alatt a szám alatt kell irattárba helyezni, amely szám az iktatókönyvben, mint az illető ügyben az év folyamán érkezett, legelső beadvány iktatószáma szerepel.

Olyan ügyiratokat, amelyeknek alszámuk is van, úgy kell elhelyezni az irattárban, hogy belül legyen az alapszám, s erre kell elhelyezni sorrendben a később érkezett alszámokat.

Az iratcsomóból arányos, lehetőleg egyenlő nagyságú »iratnyalábokat« kell alakítani, amelyeket kemény fedelek közé kötvé, felirattal (év és szám) ellátva kell kezelni. Az egyes »iratnyalábok« tartalmát úgy kell összeállítani, hogy a címfeliratokon kerekszámok legyenek. 1—250-ig, 251—500-ig stb.)

Az ügyiratokat, irattári példányokat az iktatási sorrend szerint kell az irattárban elhelyezni (1, 2, 3, 4, 5, 6 stb.).

Az iratok rendbentartására és megőrzésére az irattár szolgál, amelyet lehetőleg tűzbiztos, és amennyiben lehetséges, az iktató hivatallal egybenyíló helyiségben kell elhelyezni. Az irattár feltétlenül jól zárható helyiségben kell, hogy legyen.

A kisebb forgalmú rendőri hatóságoknál és szerveknél az iratok megőrzése a segédhivatalban történhet (ha nem zavarja és nem veszi el a munkahelyet), amelyet erre a célra jól zárható szekrényekkel kell ellátni.

e) *Ügyiratok kiadása.*

Ha az irattárban levő ügyiratot nem a hozzátartozó alszámhoz kell csatolni, minden esetben csak elismervény, szolgálati jegy ellenében lehet kiadni. Az elismervényt, szolgálati jegyet a következőképpen kell kiállítani: Kérem a 118/1958. sz. bűnügyi irat irattári példányát tanulmányozás (másolás, a 342/1958. sz. bűnügyi irathoz való csatolás) végett a bűnügyi osztály életvédelmi alosztályának kiadni, kelet, aláírás.

Ha az irattárban levő ügyiratot (másolatot, irattári példányt) olyan személy akarja elvinni, aki a segédhivatali iktatási köréhez tartozó osztályhoz, alosztályhoz, csoporthoz tartozik, akkor az osztály, illetve az alosztály vagy csoport vezetőjének kell aláírni vagy láttamoztatni az elismervényt (szolgálati jegyet).

Minden más személynek az ügyirat szerinti illetékes osztály — alosztály — vagy csoportvezető írásbeli engedélyével lehet irattárban levő ügyiratot kiadni.

Az elismervényt az ügyirat (irattári példány) helyén meg kell őrizni.

Ha az ügyiratot visszadják az irattár részére, az elismervényt (szolgálati jegyet) két keresztező vonallal át kell húzni és az ügyirat (irattári példány) mellett kell tovább őrizni. Azért nem lehet visszaadni az elismervényt (szolgálati jegyet) mert ha az ügyirattal (irattári példánnyal) kapcsolatban akármilyen észrevétel merül fel (pl. hiányzik belőle irat), az irattáros igazolni tudja, hogy kinél volt utoljára az ügyirat (irattári példány).

Ha az ügyiratot (irattári példányt) a segédhivatalban akarják csak átnézni, akkor nem kell elismervény (szolgálati jegy). Ilyen esetben igazoltatni kell az illető személy és csak azután lehet kiadni átnézésre az ügyiratot (irattári példányt).

Bűnügyi iratot (irattári példányt) védőknek és egyéb érdekelt feleknek csak osztály-, alosztály- vagy csoportvezető írásbeli engedélyével lehet átnézésre kiadni.

10. Bűnjelek bevételezése.

- a) Az eljáró nyomozó vagy rendőr által lefoglalt, kellőképpen becsomagolt vagy függvénnyel ellátott, lepecsételt és aláírt bűnjeleket a bűnjelkezelőnek kell átadni.
- b) A bűnjelkezelő csakis a fenti rendelkezésnek megfelelő bűnjeleket köteles átvenni. A bűnjeljegyzékre és a bűnjelre ráírja a bűnjel letétkönyv soronkövetkező sorszámát, törve az évszámmal, a bűnjeljegyzékeket keltezéssel és aláírásával látja el, s így adja vissza az illetékes nyomozónak, rendőrnek.
- c) Az ügyirat befejezésekor az eljáró nyomozó, rendőr köteles az ügyirat mellett a bűnjeljegyzékeket és a kiutaló határozatokat is beadni a segédhivatalnak vagy az iktatónak. Ezek a bűnjeljegyzékeket és a kiutaló határozatokat átadják a bűnjelkezelőnek, aki ennek alapján továbbítja a bűnjelet az ügyészséghez vagy a bírósághoz.
- d) A bűnjelkezelő a bűnjelletétkönyv átadási (kivezetési) rovatába beírja, hogy a bűnjelet kinek, mikor küldte meg, és hogy az átvétel hol található meg. Pl. Debreceni ügyészség 1958. VI. 1. 2. sz. bűnjeljegyzék.

A bűnjeljegyzékek számát (2. sz. bűnjeljegyzék) a bűnjelletét-

könyv illetékes letétszáma adja meg. Tehát, ha a bűnjelet a 2-es letétszámhoz vételezték be, akkor a továbbított bűnleljegyzékét is 2-es számon őrzi meg dossziében a bűnlelkezelő, letétszámszerinti emelkedő sorrendben.

- e) Az el nem intézett bűnjeleket, akár tárgy, akár értékbűnlel is az, az év végi lezárás után át kell írni az új év bűnjelei elé. Csak ezután szabad az új év bűnjeleit bevételezni.
- f) Külön-külön letétkönyvben kell a tárgy, illetve az értékbűnjeleket bevételezni.

A tárgyakat betörés, víz- és tűzmentes bűnlelkamrában, az értékeket páncélszekrényben kell őrzeni.

- g) A Politikai Nyomozó Főosztály, osztályok és olasztályok külön kezelik az általuk beszerzett bűnjeleket. Tehát a bűnügyi bűnlelkezelő politikai bűnjelet nem vehet át.

III. Az előadók (az ügy intézője) tennivalója az ügyvitel terén

Mivel az előadók tevékenységét az ügyvitel terén a korábbi utasítások szabályzatok már ismertették, a következőkben csak azokról a témakörökről lesz szó, amelyeknél az előadók nem megfelelő módon tartják be az ügyviteli szabályzatot.

1. Határozatok készítése.

- a) »Határozat a nyomozás elrendeléséről.«

2 példányban kell elkészíteni. Ha van gyanúsított, akkor a rendelkezésre álló összes személyi adatokat is fel kell tüntetni a határozatban.

- b) A nyomozást befejező határozatot a 8/1958. Legf. Ü. utasítás 81-től 84. pontjaiban megjelölt módon kell elkészíteni. Mégis azzal a különbséggel, hogy az őrsök, valamint a járási, városi rendőrkapitányságok által befejezett nyomozásoknál összefoglaló nyomozati jelentést kell készíteni. Az őrsökön az összefoglaló nyomozati jelentést három példányban kell elkészíteni, melyből egyet az őrs irattárában helyeznek el.

- c) »Határozat a nyomozás megtagadásáról.«

- d) »Határozat a nyomozás megszüntetéséről.«

- e) »Határozat a nyomozás felfüggesztéséről.«

Mindig kettővel több példányban kell elkészíteni, mint ahány félnek kell megküldeni.

Az a)-tól e)-pontig minden esetben az ügy előadóján kívül az osztály- vagy alosztályvezetőnek is alá kell a határozatot írni, a körbélyegzővel kell ellátni.

- f) »Határozat szakértő bevonásáról a nyomozásba.«
3 példányban kell elkészíteni.
- g) »Határozat a terhelt bírósági, orvosi vizsgálatra való irányításáról.«
3 példányban kell elkészíteni.
- h) »Határozat a nyomozás kiegészítésének megtagadásáról.«
Mindig kettővel több példányban kell kiállítani, mint ahány félnek kell megküldeni.

Az f)-től a h)-pontig minden esetben az ügy előadóján kívül az osztály- vagy alosztályvezetőnek is alá kell írni. (Láttamozás és körbélyegzővel kell ellátni a határozatot.)

2. Elő- utó-, alszámok csatolásának felfüggesztése.

Ha egy ügyiratot, melynek száma pl. 58/1958., véglegesen elintéz az előadó és közig. száma (általános) is volt, esetleg alszámai is, akkor a határozatra, átiratra, azok másolataira is az 58/1958. főszám alá a következőket kell írni: vele 58/1/2 és a 10542/1958. számok. Ez azért szükséges, hogy a kivezető az iktatóíven a jelzett vele számoknál beírhasa: csatolva az 58/1958. számhoz, V. hó 1-én.

A vele számok feltüntetése nagymértékben megkönnyíti és meggyorsítja a segédhivatal munkáját, valamint minimumra csökkenti

az előadók hátralékkimutatását.

3. »Ad« számon való elintézés.

»Ad« számmal akkor kell az átiratot, megkeresést, választ, közlést ellátni, amikor magát az iktatott ügyiratot nem küldik el ahhoz a hatósághoz, szervhez, akitől valamilyen adatot kérnek, illetve akivel valamilyen adatot közölnek. (Közbeeső intézkedés.) Ilyenkor az ügyirat száma a következő: ad 90/1958.

Ugyancsak »ad« számmal kell ellátni az átiratot akkor is, ha az alapírtot végleges elistézéssel pl. ügyészségre küldik és értesítik a küldő rendőri hatóságot, hogyan intézzék el az ügyiratot vagy pl. ha az ügyiratot nem ahhoz az ügyészséghez küldik, akit értesítettek a nyomozás, elrendeléséről.

Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha rendőri szervekről van szó. Pl. az ózdi rendőrkapitányság a X. kerületi kapitányságnak megküld egy ügyiratot és a X. kerületi kapitányság úgy találja, hogy a IX. kerületi kapitányság az illetékes, akkor a X. kerületi kapitányság a saját iktatószámán a IX. kerületbe küldi el az ügyiratot és az ózdit »ad« számon értesíti a továbbküldésről.

4. Kiadó utasítás.

Az előadó — akármilyen formában is intézi el az ügyiratot — köteles a segédhivatal részére »Kiadói Utasítás«-t adni, az ügyirat továbbítására vonatkozólag.

A kiadói utasítást az ügyirat másolati (E. VE-esnél az eredetire) példány első oldalának jobb alsó részén kell feltüntetni.

A Kiadói Utasítás többféle lehet:

- a) LK!, vagyis lássa kiadó. Befejező Határozat + eredeti, összefűzött iratokat küldje meg címnek!
- b) LK!, Felfüggesztő Határozatokat + a) alatti, eredeti, összefűzött iratokat küldje el.
- c) LK!, átiratot + 6 db mellékletet küldje el.
- d) LK! Megkeresést címzettnek! Másolati példányát kivezetés után vissza az előadónak!
- e) LK! Átirat + .) alatti iratok címzettnek, irattári példány, 1958. VIII. 1-ig határidőbe.
- f) LK! Befejező Határozat + eredeti, összefűzött iratok + 6. sz. Érték, 12. sz. Tárgyletét címzettnek!
- g) LK! Az ügyiratot VE-ben küldje meg.

Mindig az legyen a fő szempont, hogy olyan érthető kiadói utasítást kell adni, hogy a segédhivatal pontosan tudja, hogy mit csináljon az ügyirattal.

A Kiadói Utasítás feltüntetését az osztály-, alosztályvezető kötelesek ellenőrizni.

5. Kiutaló határozat.

Az ügyirat végleges elintézésékor az előadó köteles a retétbe vett bűnjelek sorsáról is intézkedni.

A már meglevő, 3 példányú Bűnjeljegyzékhez értékletét esetén 3, tárgyletét esetén 2 példányú kiutaló határozatot kell készíteni, minden letétszámra külön-külön.

Sem bűnjeljegyzékeket, sem a kiutaló határozatokat nem szabad az elküldendő ügyiratba befűzni, hanem azzal egyidejűleg kell a kiadónak átadni, aki eljuttatja azokat a rendőrségi pénztárba (az értékkezelőhöz), illetve a tárgyletkezőhöz.

A kiutaló határozatokat érthetően, olvashatóan kell az előadónak kitölteni, osztály- vagy alosztályvezetővel aláíratni és bélyegzővel ellátni.

6. Egyéb tudnivalók.

a) Alsámozás.

Minden olyan iratot, amelynek előzménye van (priuszos) és nem

alszámozva kap meg az előadó, köteles alszámozással leadni a segédhivatalnak, mert csak azután csatolhatja az alapirathoz.

b) *Átszignálás.*

Tilos osztályoknak, alosztályoknak, csoportoknak egymás között, a segédhivatal megkerülésével ügyiratokat átadni.

Ha valamilyen okból az átadás szükséges, akkor az ügyirattal együtt mind a két fél köteles a bűnügyi iktatóhoz menni, aki az iktatóíven és az ügyiraton történő átszignálás után az új alosztályvezető munkakönyvébe beírja az átszignált ügyiratot.

c) *Saját kézbesítés.*

Tilos az elintézett ügyiratokat a segédhivatal megkerülésével a címzettnek megküldeni vagy átadni.

d) *Ügyvédi meghatalmazás.*

A szabályszerűen kitöltött és felülbélyegzett ügyvédi meghatalmazást az alapügyirat következő alszámára kell iktatni és ügykel az ügyirathoz csatolni.

7. *Ügyforgalmi jelentés.*

A segédhivatal vezetője, a bűnügyi iktató köteles minden hónap 5-ig az előző hónap bűnügyi ügyforgalmáról az alábbiak szerint a bűnügyi (osztály) alosztály vezetőjének, a megyei, budapesti rendőrfőkapitányságon a bűnügyi és társadalmi tulajdon védelmi osztály vezetőjének jelentést adni:

a) Havi bűnügyi iktatás:

ebből főszámos —

ebből alszámos.

b) A havi érkezésből a hónap folyamán elintézve:

ebből véglegesen —

ebből közbeesően.

c) Elintézetlen ügyek száma.

A jelentést nem iktatószám, hanem darabszám szerint kell elkészíteni.

IV. Órsök ügykezelése

Az órs iktatása, ügykezelése a fennálló rendelkezések alapján változatlan marad.

KÖZIGAZGATÁSI RÉSZ

I. Általános rendelkezések

1. Közigazgatási iktatókönyvbe kerülő iratok

A közigazgatási iktatókönyvbe kell iktatni a nyomozó vagy rendőr által tett nem büntető jelentést, a vagyon elleni szabálysértést, az üzemi baleseteket, a tüzeseteket, az eltűnéseket, az öngyilkosságokat, a gyanús haláleseteket, a talált hullákról szóló jelentést, az ismeretlen hulla ügyeket, a különböző bűnügyi szervek által küldött egyes nyomozati intézkedéseket kérő vagy egyéb természetű megkereséseket, a személyi és tárgykörözéseket, az erkölcsrendészeti és kmk. ügyeket, a SZIG., az elveszett és a talált tárgy, az ágybérlet, a sokszorosító és fénymásoló, az erkölcsi bizonyítvány, a robbanóanyag, a fegyvertartási, a galambtartási, az anyaggazdálkodási, a pénz, a segédmotortartás, a helyfoglalási ügyeket, a közlekedésrendészeti osztály autótaxi, autóbusz, trolleybusz, villamos, HEV, parkirozási, iparvágány, behajtási, rakodási, lovaskocsi, versenyrendezési, filmvetítési, újítási, gépjárművezetői, diplomáciai testület rendszám, műszakrendőri stb. ügyeit és az Igazgatásrendészeti Osztály fegyver, SZIG., elveszett és talált tárgy, határsáv, kábítószer, másodfok (szabálysértés), mutatványos, egyesületi, anyakönyvi stb. ügyei, tehát mindazokat, amelyeket sem a TÜK., sem a bűnügy, sem a szabálysértési iktatókönyvbe nem lehet iktatni.

2. Iktatóív.

A közigazgatási iratok iktatása az erre a célra rendszeresített közigazgatási iktatóíven (11 alszámos) történik. Az ívet az év végén le kell zárni és könyvalakba kell köttetni.

A közigazgatási iktatóív száma: R—sz. 1. Közig. iktatóív.

A közigazgatási iktatóívet minden év elején 1001-gyel kell kezdeni.

3. Számcsoportok, gyűjtőszámok, folyamatos iktatás.

- a) A Közlekedésrendészeti, az Igazgatásrendészeti, az Anyagi- és Pénzügyi Osztályok segédhivatali számcsoportokat használhatnak közigazgatási iktatásnál.

Példa számcsoportokra:

10 001—15 000 Fegyverügyek.

15 001—20 000 Általános ügyek (elveszett, talált tárgy, Szig., nyomozás, kábítószer, határsáv.)

20 001—25 001 Anyakönyvi ügyek.

25 001—30 000 II. fokú ügyek stb.

A számcsoportok beosztása a forgalomnak megfelelően kisebb is lehet.

- b) A megyei főkapitányságok, a kerületi, a városi és a járási kapitányságok segédhivatalainak a bűnügyi iktatáshoz hasonlóan, folyamatos iktatást (egymás után következő iktatás) kell végezniök közigazgatási vonalon.

Kivétel:

1. *Nyomozó, rendőr által írt jelentés.*

Ezek azok a jelentések, amelyek még csak elsődleges jelzések, tehát még nem szükséges, hogy bűnügyi iktatást nyerjenek. Ezeket nem kell iktatni hanem csak a gyűjtőszámot kell rájuk írni s törni a gyűjtőszám folyamatos sorszámaival. Pl. 10 001/1, 10 001/2, 10 001/3 stb. Dossziében kell gyűjteni őket, a gyűjtőszám sorszámanak sorrendjében, a későbbi felhasználás és a könnyebb megtalálás érdekében.

2. *Hatósági erkölcsi bizonyítvány ügyek.*

3. *Agyrajáró engedélyügyek.*

4. *Szig. ügyek.*

5. *Személyzeti ügyek.* (Ezek közül csak azokat, amelyeket nem a titkos ügykezelés szabályai szerint kell iktatni.)

Ezek szerint a közigazgatási gyűjtőszámok minden fent jelzett főkapitányságoknál és kapitányságoknál a következők:

10 001. Nyomozó, rendőr jelentése a bűnügyi osztály részéről.

10 002. Nyomozó, rendőr jelentése a társ.-tul. osztály részéről.

10 003. Nyomozó, rendőr jelentése az őrsők részéről.

10 004. Erkölcsi bizonyítvány ügyek,

10 005. Agyrajáró engedélyügyek,

10 006. SZIG. ügyek,

10 007. Személyzeti ügyek.

A folyamatos közigazgatási iktatás tehát minden főkapitányságnál és kapitányságnál 10 008-tól kezdődik.

A gyűjtőszámoknál alszámozni tilos. Ha ugyanabban az ügyben esetleg újabb beadvány érkezik, azt új gyűjtőszámmal kell iktatni és a régit az újhoz kell csatolni, úgy az iktatóíven, mint az irattárban.

Példa a folyamatos iktatásra.

10 008. Nagy János fegyvertartási ügye,

10 009. MABEOSZ. Egyesületi ügye,

10 010. Dunából kifogott csónak ügye,

10 011. Kovács Júlia elveszett iratainak ügye,

10 012. Kiss Péter tanúkénti kihallgatása,

10 013. Széles István környezettanulmányi ügye stb.

II. Közigazgatási iratok kezelése

1. A közigazgatási iratok iktatása, alszámozása, Név- és Tárgymutatózása, Idegen- számmutatózása, kivezetése, leszerelése, postázása, kézbesítése és irattározása megegyezik a bűnügyi iratokéval.
2. Értelemszerűen a bűnügyi iratokra vonatkozó speciális rendelkezések, mint pl. vádemelés, felfüggesztés, megszüntetés, megtagadás, pótnyomozás, statisztika és kartonírás a közigazgatási iratok kezelésére nem vonatkozik. Egy eset kivétel: ha egy másik rendőri hatóság vagy szerv bűnügyben iktatja az ügyiratot és illetékességből küldte meg. Ez esetben az ügyintézés ugyanaz, mint a bűnügyben iktatottaknál.
3. A kartonírás (panaszosokról és gyanúsítottakról), mint priorálási segítség, csak azoknál a rendőri hatóságoknál és szervnél alkalmazható, amelyek a Név- és Tárgymutató helyett eddig is kartonnyilvántartást vezettek (pl. budapesti rendőrfőkapitányság bűnügyi segédhivatal).

III. A bűnügyi ügyviteli szabályzat hatálybalépése

A bűnügyi ügyviteli szabályzat 1958. július 1-vel lép hatályba, a 8—700/1957. B. M. ORFK. sz. Rendőrségi Ügykezelési Szabályzat IV. fejezeteként. A bűnügyi ügyvitellel kapcsolatban korábban kiadott rendelkezések hatályukat veszítik.

Budapest, 1958. június 2.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az ORFK Vezetőjének 8/1958. számú utasítása — — —	1
2. A 8/1958. Legfőbb Ügyészség utasítása — — — — —	8
3. A bűnügyi Ügyviteli Szabályzat — — — — —	39

HIBAJEGYZÉK

1. old.	8. sorban helyesen:	...	"Ügyész 6/1958..."
2. "	6. "	"	"... kell fordítaniok..."
3. "	41. "	"	"Megkereséses ügyeket..."
4. "	43. "	"	"... járási rendőrkapitányság."
6. "	27. "	"	" b./ Az utasítás..."
7. "	11. "	"	"... új rendszerének oktatását."
7. "	13. "	"	"Garamvölgyi Vilmos sk.r. vezérőrnagy"
9. "	1. "	"	"...elrendelésének, illetve az előzetes letartóztatás meghosszabbításának és fenntartásának törvényességét."
13. "	44. "	"	"...tapasztalhatók továbbá a..."
14. "	29. "	"	"...alárendelt ügyészségek..."
17. "	14. "	"	"...nem merültek..."
26. "	25. "	"	"...meghívulásától nem..."
27. "	5. "	"	"...állapotának nagymérvű..."
34. "	20. "	"	"...megérkezéséig számított..."
36. "	13. "	"	"...folyamatosan bevezetik..."
36. "	37. "	"	"...A Bp. 128. §-a..."
36. "	38. "	"	"...költségekről..."
38. "	7. "	"	"...teendő intézkedésekről."
39. "	19. "	"	"...járási rendőrkapitányságokon..."
39. "	20. "	"	"...kerületi rendőrkapitányságokon..."

39. old. 21. sorban helyesen:

40.	"	35.	"	"
40.	"	37.	"	"
40.	"	39.	"	"
41.	"	35.	"	"
41.	"	36.	"	"
41.	"	41.	"	"
42.	"	4.	"	"
45.	"	25.	"	"
46.	"	9.	"	"
47.	"	3.	"	"
47.	"	4.	"	"
50.	"	2.	"	"
54.	"	28.	"	"
54.	"	39.	"	"

"...rendőrfőkapitányságokon..."

"...történtek-e."

"iktatóív."

"...iktatóíveken kell..."

"...az értékletétnél..."

"...tárgyleténél..."

"...mellékletek számát..."

"...mellékletek számát..."

"...intézkedéseket, mikor..."

"...által adott..."

"...a címzettek..."

"...ragszámokat..."

"...letétszámon..."

"...év elején loool-gyel..."

"...számbeosztása..."